

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1924 november 19.

318. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. .: Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)**Oroszország**

(x) Párisból, ide hozzánk, Zagrebba költözik minden emigráns-oroszok atyuskája, Cyril nagyherceg. Azt mondják — és igaz — hogy a száműzöttek cárja, „az utolsó Romanov” azért cseréli föl a francia metropolist a horvát fővárossal, mert megtörtént, amit nem várt: Herriot elismerte a szovjetkormányt. Cyril nagyherceg, bár se országa, se koronája, tudja mit követel rangja: elhurcolkodik a hálátlan francia földről, ahol négy évig várt abban a reményben, hogy valamikor Párisból indul haza a trón elfoglalására. Mert kétségtelen, arra az inzultusra, ami érte azzal, hogy Franciaország kezét adott a bolsevik kormányának, nem is válaszolhat másként: a cár és a vörös nagykövet, Rakovszky, nem maradhatnak egy fedél alatt még egy huszonnégy órára sem, hiszen a nagyherceg nem azért lett cárijelöltje az orosz monarchistáknak, hogy végignézze, mint szállásolják el a bolsevik diplomáciát abban a palotában, ahol valamikor a Romanovok zászlója lengett.

Az is igaz, Franciaország hálátlanul viseltetett az orosz ellenforradalommal szemben — mondják is az emigránsok — megszegte azt a szolideritást, amit fogadott, amikor Oroszországban a bolsevikiek kapták kezükbe a hatalmat. De a francia nép és Herriot nem szégyenli a vádat és nem igen busul a cári vendég tüntető elvonulásán, sőt talán némi örömmel látja Cyril nagyherceg távozását. Az orosz emigrációnak, a mely haza akar jutni igaza van abban, hogy ami megtörtént, nem az erkölcsi parancsok szerint történt. A politika azonban, amit az élet, ez a törvénytelen, megvesztegetlen kommandíroz, nem igen ad a morálra, arra a morálra különösen, aminek se vér, se hus, se vas, se petróleum nem áll a háta mögött. Az igazság pedig, akár-hogy tagadják, mégis csak a hatalmas erő, a kitűnő piac és a csodálatos gazdagság, amit kihagyni a számadásból nem lehet sem Angliának, ahol az ipari tőke érezte sokáig hiányát, sem Franciaországnak, ahol viszont fináncbárok voltak mindig nagyszerű vadászterületük. Herriot hálátlan volt az orosz menekültekkel szemben, de bőkezű és hűséges a francia kapitalizmus felé: és ez igazolja azt a fordulatot, mely a francia politikát kibékítette a szovjettel. Franciaország sokáig várt, sokáig tartott heragot a szovjettel, de végül is belátta, — ami nem is volt tulságos nehéz — hogy a szovjet elismerését nem lehet tovább halasztani. Mert a

bolsevik kormány nemcsak hogy húzódott vissza Európától, hanem bátor, kockázatos politikával egyre nagyobb befolyást nyert. Keleten, közel, a legnagyobb angol dominiomot nyugtalanította, Nyugaton szövetséget kötött Németországgal, lepaktált a japán imperialiszmussal, hadsereget szervezett, gépeket vásárolt, koncessziókat adott, petróleumot árult: egyszóval mindazt az erőt, ami fölött rendelkezett, ritka ügyességgel vetette harcra, hogy a kapitalista Európát tédre kényszerítse. Négy évig dolgozott türelemmel, szívósan, elszántan Csicserin, míg az első elismerést kicsikarta, az első szövetséget nyélbe ütötte. A többi aztán már magától jött. Az európai gazdaság, amely mindig erősebben gázolt a krízisben, szinte megkövetelte, hogy a kormányok feladják pozícióikat. Az ukrajnai gaborának, a batui petróleumának, a szibériai acélának,

az egész mérhetetlen orosz földnek, amire a bolsevik diplomácia támaszkodott, keletje lett, értéke, szerencséje. Herriot, aki Anglia után küldte csak el az elismerésről szóló táviratot, nem csinált egyebet, mint a politika tradíciói helyett az élet parancsait követte. A francia kapitalizmus elvégre nem maradhatott le a versenyben: nem engedhette, hogy az orosz piacot előle leokupálja az angol és a német ipar, amely már eddig is jelentős területeket elhódított Oroszország gazdaságából. Cyril nagyhercegnek igaza van, amikor hálátlansággal vádolja Franciaországot, viszont igaza van Franciaországnak, amikor nem hullat könnyeket a cárijelöltért, aki csak előkelő vendége volt Párisnak, de nem rendelkezett se szénbányával, petróleummal, mint Rakovszky, aki a párisi palotára holnap vagy holnapután kitzüzi a vörös lobogót.

Az állami bizottság**csütörtökön állapítja meg a mandátumok számát****Még nincs eldöntve, hogy hány képviselőt választanak
A blokk kerületi választmányai szabad kezét nyertek
a választási paktumok megkötésére**

A választási kampány már tulajdonképpen a parlament feloszlásával kezdődik, azonban hivatalosan a választási időszak kezdetét a választásokat ellenőrző legfelsőbb bizottság összeülte jelenti. A törvény szerint ez a bizottság, amely a képviselők számát, a szavazókerületek székhelyét, a választási funkcionáriusok neveit állapítja meg s amely dönt minden vitás kérdésben, a volt parlament elnökségéből s az ország legfőbb bíróságainak vezetőiből áll. Nem érdektelen, hogy ebben a bizottságban a blokk hívei vannak többségben, azonban minden garancia meg van arra, hogy a magasrangú bírói hivatal viselői politikai pártállásuktól függetlenül határoznak a bizottságban.

A választásokat ellenőrző állami bizottság kedden délelőtt tartotta Jovanovics Ljuba elnöklete alatt első ülését. Az ülésen jelen voltak Jovanovics Ljubán kívül dr. Macsek és dr. Hohnyec, a parlament alelnökei, Alajnovics, az államtanács alelnöke, Jovanovics Mihailó, a beogradi semmitűzők elnöke, dr. Badaj, a zagrebi hétszemélyes tábla elnöke, dr. Verona, a ljubljanaei, Radulovics Márkó, a podgoricaei, dr. Stojkovic, a noviszadi, dr. Farkas, a szarajevói legfelsőbb bíróságok vezetői.

Az ülésen elsősorban a képviselői mandátumok számának megállapítása került szóba. A törvény ugy intzkedik, hogy minden 40.000 lakosra jut egy képviselői mandátum. Hosszabb vita indult meg arra nézve, hogy az ország lakosságának megállapításánál az 1910-es, vagy az 1921-es népszámlálás adatai vé-

indítványát fogadták el, amely szerint az 1910-es népszámlálás adatai az iránvadások a képviselői mandátumok számának megállapításánál. Jovanovics indítványa ellen szavaztak négyen, Macsek, Hohnyec, Badaj és Verona, míg hatan az indítvány mellett foglaltak állást.

A határozat meghozatala után nyomban megkezdtek annak megállapítását, hogy az egyes kerületek hány képviselőt választanak. A bizottság álláspontja az, hogy mindenütt ugyanannyi képviselőt választanak, mint az 1923-iki választásnál, kivéve azokban a kerületekben, a melyek a határrendezés folytán területi változásokon mentek át s így lakosainak száma is változott. Ezek a kerületek a következők:

metohiai, kumanovói, ohridi, prizreni, modrus-ítumei, mari-bori, ljubljanaei, sibeniki, alsó-bánatti és felső bánatti

kerületek. Hogy ezekben a kerületekben mennyi lesz a képviselők száma, a bizottság csütörtökön tartandó ülésén állapítja meg. Csütörtökön dől tehát el, hogy hány képviselőt választanak február 8-án.

Közigazgatási kinevezések

Makszimovics Bózsó belügyminiszter kedden délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál és több ukázi terjesztett előalírást végett szerbiai, boszniai és déldalmáciai főispánok, főszolgabírák és tartományi közigazgatási tisztviselők kinevezéséről.

A szlovéniai határrendezés

Nincsićs külügyminiszter kedden délelőtt fogadta Bodrero tábornok,

olasz követ látogatását. Ez alkalommal a ljubljanaei kerületnek Olaszország felé való határrendezéséről volt szó Planinánál és a Dersnicai magaslatokon. A szlovéniai lakosság képviseletében Zserjav miniszter intervenált Pasics miniszterelnöknél és kérte, hogy a határmegállapításnál vegyék figyelembe a lakosság érdekeit. A határrendezés kérdését még Mussolininek és Nincsićsnek genfi találkozása alkalmával kellett volna rendezni, ami azonban akkor nem történt meg. Mussolinij ez alkalommal mindamellett ígéretet tett Pasicsnak és Nincsićsnek, hogy a határmenti szláv lakosság kívánságait a lehetőség szerint az olasz kormány is respektálni fogja. Az olasz követtel folytatott tanácskozás után a külügyminiszter utabb instrukciókat küldött Velencébe Ribarzs Ottokárnak, a jugoszláv delegáció vezetőjének.

Az ellenzéki blokk vezetőinek tanácskozása

A választásokat ellenőrző állami bizottság ülésére ma Beogradba érkezett a feloszlított parlament két alelnöke: dr. Macsek és Hohnyec s ebből az alkalomból a blokkban egyesült pártok vezetői is Beogradba utaztak, hogy a választásoknál követendő magatartást megbeszéljék. Megérkezett Beogradba Korosec, a klerikális és Spaho, a muzulmán-párt elnöke, Macsek előbb Koroseccal, majd Davidovics-csal tanácskozott s azután részt vett az állami bizottság ülésén, amely után Davidovics, Korosec, Spaho, Macsek együttes tanácskozásra gyűltek össze.

A tanácskozásról a következő kommunikét adták ki:

A parlamenti többség vezetőinek tanácskozásán megállapítást nyert, hogy azok szerint a jelentések szerint, amelyeket a pártok vezetői az ország minden részéről kaptak, a választási helyzet a megegyezés pontjaira nézve nagyon kedvező. Tekintve, hogy a választási küzdelem ez alkalommal közös íelszavak alatt folyik, és pedig a parlamenti elv győzelméért és a nép akaratának tiszteletben tartásáért, a nemzeti megegyezés diadaláért és a korrupció leküzdéséért, az országban élő barátaink óháiához képest a pártok vezetői elhatározták, hogy azt ajánlják barátaiknak, hogy ahol ezt a helyi viszonyok megengedik, kooperáljanak és együttes listákat állítsanak fel. Ott, ahol ez nem volna szükséges, vagy pedig a helyi viszonyok miatt nem volna hasznos, magától értődik, hogy a megegyezés pártjának tagjai, amennyire lehetséges, kötelesek egymást kölcsönösen támogatni.

A kiáltványt Davidovics, Korosec, Macsek, Petrovics Nasztáz és Mehmed Spaho irták alá.

A tanácskozás egyik résztvevője a határozatról munkatársunknak a következőket mondta:

— A blokk pártjai akariák a választási együttműködést, de a blokk vezetői nem érznek magukban felhatalmazást ilyen megegyezés létesítésére. A mai határozattal szabad kezét adtuk a járási szervezeteknek arra hogy ott, ahol szükséges-

nek látszik, a blokk többi járási szervezetével megállapodjanak a közös listában.

A blokk vezetőségének döntéséhez képest a demokrata-párt végrehajtó-bizottsága a következő határozatot hozta:

— Felhatalmazzuk a demokrata-párt valamennyi kerületi választmányát, hogy a helyi viszonyok figyelembevételével lépéseket tegyenek a jelenlegi kormánnyal szemben álló ellenzéki pártokkal való választási együttműködés létesítésére.

Trifkovic a királynál

A miniszterelnökségen a délután folyamán *Pasic Nikola*, *Jovanovic Ljuba*, *Nincsic Momcsilló* és *Trifkovic Markó* részvételével tanácskozás folyt, amelyen az aktuális politikai kérdéseket beszélték meg.

A konferencia után *Trifkovic Markó* helyettes miniszterelnök kihallgatásra jelentkezett a királynál, akinek közel egy óra hosszút referált a kormány intézkedéseiről.

Felmentették

az éhségstrájkot rendező orosz lapszerkesztőt

A vádolt elájult a tárgyaláson

Beográdból jelentik: Hétfőn folytatta a beográdi bíróság a főtárgyalást *Szuvorin Alexijevics Alexej*, a pétervári „*Novoe Vremja*” volt főszerkesztőjének családi perében. A vádolt elmondta, hogy az „Egész Beograd” című almanach kiadására kölcsönt vett fel *Jankovics ezredestől*, akivel nem kötött üzletvárosi szerződést. Nem lehetett ennélfogva szándéka az üzlettárs kijátszása, mert adósságáról váltót adott és azt hajlandó is kifizetni. Vallomása közben többször elájult, mert a hosszú éhségstrájk megviselte a szervezetét.

A tanúk kihallgatása után *Csubinszki védő* emelkedett szólásra és kifejtette, hogy *Szuvorin* a békebeli Orosországban előkelő társadalmi szerepet játszott, lapjában pedig a Szerbia iránti barátságot propagálta. Régebbi társadalmi helyzete, valamint az emigráció alatt tanúsított magatartása lehetett ennél teszi

azt a feltevést, hogy *Szuvorin* közönséges csalást volna képes elkövetni.

Ezután az elnök felhívta a vádlottat, hogy mondja el zárószavát, mire *Szuvorin* a következőket mondta:

— Kérem a bíróságot, ne legyen irgalmas velem szemben. Csak az igazságot követelem és nem kívánok részvé-

tet azért, mert már harmincnégy napja nem ettem. Ez az én magánügyem.

A bíróság *Szuvorin* felmentette a család vádjá alól. Az adósságra nézve a bíróság polgári per megindítására utasította a magánvádlót.

Szuvorin a tárgyalás befejeztével kórházba szállították.

Még mindig nem kapnak nyugdíjat a kiöregedett és nyugdíjba küldött tisztviselők

Minden kormányváltásnál szaporodik azoknak a tisztviselőknek a száma, akiket az új kormány nem vesz át a régigtől. Egy csomó embert elbocsátanak azért, mert politikailag exponáltak tartják s egy sereget azért, mert az előző kormány nevezte ki őket s nem kevés azoknak a száma sem, akiket csak azért bocsátanak el az állami szolgálatból, mert kell az állás, a kenyér azok számára, akiknek a kormány le van kötelezve, vagy akitől szolgálatot remél.

Ezek között a kenyérüket vesztett tisztviselők között csak nagyon kevés van abban a szerencsés helyzetben, hogy a nyugdíjat is megkapja. Mostanában gyors egymásutánban kétszer is változott a kormány, tehát egymásután kétszer maradtak tisztviselők állás, kenyér és nyugdíj nélkül. Pedig a nyugdíjat nem kapó nyugdíjasok száma már így is sok ezerre rug. Mert nemcsak azok nem jutnak a nyugdíjukhoz, akik a kormányváltás következtében veszítik el állásukat, hanem azok sem, akik kiöregedtek, belebetegedtek a szolgálatba s orvosi vélemények alapján nyugdíjazták őket, vagy akik leszolgálták a törvényben megállapított szolgálati időt s abban a reményben hagyták ott állásukat, hogy életük hátralévő részét nyugdíj pihenésben tölthetik el, mert a nyugdíj biztosítja részükre a mindennapi kenyeret. És nincsenek jobb helyzetben az özvegyek és az árvák sem, akiknek kenyérkeresőjük közszolgálatban állt és abban a tudatban hunyta le szemét, hogy hátramaradottjairól gondoskodik az állam, vagy a város, amelynek ő élete munkáját áldozta.

Ma a nyugdíjhoz hozzájutni szinte lehetetlen feladat. Ha a szegény napidíjas, vagy az özvegy már be is tudja szerezni a sokfajta igazolványt, ami a nyug-

díj folyósításához kell, ha sikerül is neki leküzdeni azokat a nehézségeket, amelyekkel az illetősi bizonyítvány megszerzése jár s ha olyan szerencséje van, hogy a belügyminisztériumtól megkapja a *domovnicát*, az igazolványt arról, hogy állampolgár, akkor még mindig nem kapja a nyugdíját.

A minisztériumok sem tulságosan sietnek a nyugdíj megállapításával s ha már megállapították a nyugdíjat, az akta elkerül a *Glavna Kontrola*-hoz, abba a nagy temetőbe, amelyben a nyugdíjasok aktái elporladnak s a szegény nyugdíjasnak van ideje várni, várni, várni, amíg innen azután ki lehet ásni a halottat, hogy végre a pénzügyigazgatóság át az adóhivatalhoz kerüljön az ügye, ahol azután rendszerint folyósítják a nyugdíjat.

Ezt a szerencsét azonban a nyugdíjasoknak az az *aránylag csekély százalék* éri meg, akiknek az illetősége, állampolgársága rendben van s egészségi állapota olyan, hogy ki tudja várni azt a nem csekély időt, amíg ügye végig megy a különböző hivatalos fórumokon. A nyugdíj igénylők nagy tömegének nincs ilyen szerencséje. A legtöbbnek ügye megakad ott, hogy nem tudja sem az állampolgársági, sem az illetőségi bizonyítványt megszerezni. Ezeknek reményük sincs, hogy nyugdíjhoz hozzájussanak.

A nyugdíjasok szövetsége most memorandummal készült fordulni a jugoszláv-magyar kereskedelmi szerződésben tárgyaló delegációhoz s ettől vár segítséget, mert a nyugdíjat igénylők legnagyobb része a magyar rezsim alatt tett szolgálatot. A szegény nyugdíjat igénylők már minden szalmaszál után kapnak, hogy pénzhez jussanak.

A tél kegyetlen hidevével már itt van

s megsokszorozza a nélkülözők szenvedéseit. Valóban kevés emberségesebb dolgot cselekedhetne a kormány, mint ha elrendelné, hogy a tél hónapokra folyósítsanak előleget, vagy segílyt azoknak, akik maguk, vagy családfenntartójuk állami, vagy városi szolgálatban állottak, s akiknek megvan a jogcímük arra, hogy nyugdíjat kapjanak. Ezek szegények, nem tehetnek arról, hogy olyan változások állottak be, hogy ők most hiába szaladgálnak nyugdíj után.

Legenda suboticaí öngyilkossági járványról

„Két hét alatt tizen akasztották fel magukat”

Budapestről jelentik: A *Pesti Napló* legutóbbi számában „Öngyilkossági járvány Szabadkán” címmel a következő tudósítást közli:

— Az öngyilkosságok egész sorozata játszódott le a legutóbbi két hét alatt Szabadkán. Az első eset körülbelül két héttel ezelőtt történt. A vasárnapi mise után csakhamar elterjedt a hír, hogy egy *Tumbász Simon* nevű jómódu földművesember egyetlen fia felakasztotta magát és meghalt. Másnap *Eperjessy Márton* volt gazdatiszt vetett véget önkézevel életének.

Az öngyilkosság neme ezuttal is akasztós volt. Ennél az esetnél az emberek már suttogni kezdtek, egyesek valami *boszorkányságot emlegettek, az intelligencia tömegeit amerikai párbajról beszélt*. A harmadik nap meghozta a harmadik esetet és ettől kezdve átlag két naponként történt egy-egy öngyilkosság. Mindenesetre gondolkodásra ad okot, hogy az áldozatoknál, akik valamennyien felakasztották magukat, egyetlen sor írást vagy bucsu evelet sem találtak, amely ezt az öngyilkossági járványt megmagyarázta volna. A tizedik áldozatot, egy *Sebestyén János* nevű tizenegy éves kis suszterinast, tegnap temették el.

A hatóságok és orvosok teljesen tehetetlenek a tömeges öngyilkosságokkal szemben.

A budapesti lap híreről és a benne szereplő állítólagos öngyilkosságokról Szuboticaí semmit sem tudnak.

TUDJA-E...?

TUDJA-E, hogy *Strauss Richárd*, a modern zene nagy forradalmárja, ki annak idején a sápadt és vérengző *Salome* s a vad *Elektra* hisztériáját zengette meg sohasem hallott módon, milyen operát írt. Most mutatták be *Drezdában* és címe ez: *Intermezzo*.

Aki hozzászólt az operai hősök stílusához, méltán csodálkozhat a szövegben, melyet maga a zeneszerző írt. Ezt igazán nem lehet szívreszorított kézzel elénekelni, sem pedig szavalni.

Hőse *Storch Róbert* tanár. A tanár ur böröndije, *Lummer báró* skijeit, a grundisei *Grand Hotel*, szóval a prózáinak nevezett élet minden járuléka és kellekei szerepelnek ebben a műben, akár csak a moziban, vagy a realista drámákban.

Mi a meséje? Igénytelen és kedves történet perog le szemünk előtt. *Storch* né megszáll a hegység vendégházadójában, egy szánkó-szerencsétlenség megismerkedik *Lummer báróval*, aki rokona a linzi helyőrségen szolgáló *Lummer ezredesnek* s feleségül vett bizonyos *Müller lányt*. De a báró vele flörtöl, komolyan is, nem is s a tanárné szeretőt őt mindaddig, míg ez a könnyelmű fiatalember pénzt nem kért tőle. Erre *Storch* kiabándul belőle, vissza is térne a férjéhez, mikor egyszerre csak megtalálja egyik levelét, amelyben az ura hiútlanságról győződik meg. El akarja hagyni őt, de aztán kiderül, hogy félreértésről van szó, a kis házizivatar elvonul s férj, feleség boldogan öleli meg egymást.

Íme a legújabb opera, mely a huszadik század szellemét tükrözi. Mindenestre forradalmi abban, hogy a tizennyolcadik században orolomra jutott polgárságot először viszi operai szín-

padra. Ép oly jelentős tény, mint mikor királyok, hercegek és grófok után a dráma először szólaltatott meg polgár-embert.

Lohengrin, *brabanti Elza* mily messze vagytok már tőlünk.

TUDJA-E, hogy Amerika, melyet a bőség és boldogság országának képzelünk, nagyon fél a jövődtől. Váltig is panaszkodik a túlnépesedés miatt, sokkal keserűbben, mint Franciaország, mely elnéptelensége miatt siránkozik.

Felice Ferrero egy new-yorki levelében érdekesen világítja meg az ottani helyzetet. Néhány amerikai tudós írja — azt a szomorú hírt közli, hogy a világ népessége ijedtelmes gyorsasággal növekszik: annyira, hogy már az emberiség jövődjével foglalkoznak. Igazat szólva ez a jövődjé nincs közvetlen előttünk, nem is közel: de a tudományunk az évek csak annyit számíttanak, mint az emberi élet napjai: és a jelenség fontos, nem az időtartam. Háromezer éven belül, mondja az egyik, tízezer éven belül, mondja a másik, a világon nem lesz többé hely azok számára, akik majd akkor élni fognak. Nem lesz többé hely, a szó betű szerinti értelemben: a földgolyó szárazföldi terület nem mutatkozik elengedőnek, hogy befogadja az akkor élő teremtményeket, még úgy sem, hogy ha azok egymás mellé állnak. Akkor aztán lekasztathatjuk a táblát az egész világra, mint egy villamoskocsira: „Megtelt”.

Ellenben a tudósok egyike nem elégszik meg ilyen távoli jóslattal. Sokkal közelebbi pontra célz, oly közel, hogy az egész szemmel is látható. Fogadjuk, hogy ennek az évszázadnak a végén az Egyesült-Államokat legalább is 550 millió ember lakja: s a jövődjé évszázad közepén népessége annyira rug, mint most az egész földgolyó lakossága,

mely majdnem megközelíti a kétmilliárdot. A milliárdos Amerika szóval ekkor már embermilliárdos is lesz.

Manapság pedig tudósaink főképp azon panaszkodnak, hogy a modern férfiak és nők, kik hozzászórtak a jómódhoz, kényelemhez, gyönyörhöz nem akarnak családot, nem szeretik a gyermeket, ki gondnal és költséggel jár, nem tördöki a faj jövődjével. Így került szóba a faj öngyilkossága. Amerika másért veri félre a harangokat: száz éven belül, ezer éven belül annyi ember futkos majd a földgolyón, hogy nem lesz mit enniük. Ezt a nézetünket pedig komoly számokkal is alátámasztják. És — szól a new-yorki tudósító — ép ez a nagy kérdés: vajon az Egyesült-Államok képesek lesznek-e enni adni 550 millió iótvágvu embernek?

Elméletileg az Egyesült-Államoknak nem lenne nehéz ellátnia félmilliárd embert sem, főképp ha ez a félmilliárd ember egyszerűen élne, nem úgy, mint a százmillió mai amerikai. Míg az amerikai lakosságnak több mint a fele városi, tehát nem dolgozik künn a szántóföldeken, ami azt jelenti, hogy nem termel ennivalót, ha minivárt az élelmiszerboltokban vagy élelmiszerkereskedésekben is dolgozik. És a lakosságnak az a része, mely künn a földeket műveli és enni ad a városi lakosságnak, a hivatalnokoknak és a kereskedőknek, csak kényszerűségből földműves s helyzete egyre rosszabb. Nyilvánvaló, hogy a népesség szaporodásával az Egyesült-Államok többé nem szállítanak ki gabonát, s ez már közvetlen érdekel bennünket is. Európa sorsát is megpecsételi.

A földrajz azt mondja, hogy az amerikai lakosság sűrűsége nem nagy egy négyzetkilométerre ma átlag egy ember esik. Ellenben a statisztika családoka, Amerikának rengeteg a lakatlan része,

hol csak őserdők, hegyek, szakadékok vannak. Az Egyesült-Államok bizonyos nyugati vidékein a vonatok negyven és ötven kilométert futnak, anélkül, hogy megállnának, ezeken a területeken nincs egyéb, mint vizeztartályok, melyekből a mozdonyok vizet vehessenek. Newyorkban viszont égisz emelik a felhőkarcolókat, hogy az embereknek helvet teremtsenek aludni s dolgozni. De a felhőkarcolók sem oldják meg a kérdést, csak megnehezítik. Newyork például és hozzá hasonlóan sok amerikai város, már határozottan állást foglal a felhőkarcolók ellen. Nem lehet minituk közlökenni. Az Egyesült-Államokban körülbelül tizenötmillió automobil kering. Hivatalnokok, munkások automobilon mennek munkájukra, Szombaton, vasárnap a nép automobilon rándul ki. Ezeken az ünnepeken a város utai, de az országutak is, annyira megtelnek gépkocsikkal, hogy a forgalmi akadályok már a város területén kívül is mutatkoznak s ott is reordörök állanak, hogy a forgalmat ügyvel-hajjal lebonyolíthassák. Ha a népesség növekszik s velük együtt az automobilhasználat is, akkor nem lesz elég szabad tér, hogy automobilek keringhessenek és megállhassanak. Kiszámították, hogy ha nem vetnek gátat ennek akkor Newyork területének egy negyedét elfoglalják az álló-automobilek s egy másik negyedét a mozgó-automobilek. Hol marad hely az embernek, az életnek?

Mindebből azt a következtetést vonják le, hogy a félmilliárd lakosságú Egyesült-Államok nem lesz valami kellemes ország sem harminc, sem száz év múlva. Az amerikai kivándorlás lehetősége napról-napra csökken. Hová vándorlunk akkor európalak és amerikalak? Sokan vagyunk ezen a kis földgolyón, nagyon sokan...

Kosztolányi Dezső.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Colban. a Népszövetség genfi hivatalának titkára, nemrégiben Bukarestben járt, ahol Nagy Károly református püspöknel érdeklődött az erdélyi magyar kisebbség helyzetéről. Barátságos diskurzus közben a püspök felhívta a népszövetségi titkár figyelmét, hogy a román fővárosban majdnem kétszáz ezer magyar él, akiknek azonban egyetlen nemzetiségi iskolájuk sincsen. Colban és Nagy Károly nem hivatalos tanácskozásként a bukaresti sajtó nagy idegességgel kommentálta, főként a félhivatalos Vitorul, amely felháborodásában ilyeneket írt: »Ami bennünket illet, megállapíthatjuk, hogy tényleg nagy hibát követtünk el. De ez a hiba abban van, hogy megengedtük a társadalomra és az államra kész veszedelmet jelentő elemek Bukarestbe tódulását. Ezek az idegenek, akik ellepték a fővárost, a zavarok állandó tüzfészkei. És ime, vendégszeretetünket teljesen jogtalan követelésekkel hálálják meg. A bukaresti magyarok csak az utóbbi időben bevándorolt idegenek, nem alkotnak népkisebbséget, sőt szigorú rendőri ellenőrzés alá kell vetni őket. Itt az ideje, hogy czehtől a jövevényektől megtisztítsák végre a fővárost.« A Vitorul, ami azt illeti, egész okosan gondolja: lia a magyarok iskolát követelnek, ki kell penderíteni őket... És el van intézve a kisebbségi kérdés. Radikálisan, és ami a legfontosabb: a Népszövetség nélkül.

*

A prágai Pravo Lidu-ban olvassuk a következő hírt: »Hihetetlen, de úgy van, hogy a nemzeti fanatizmustól elvakított emberek sokszor a kómikumig súlyedhetnek. A tegnapi Národni Listy például nagy dülibe gurult, mert a Konrado cirkusz oroszlanselezítője állítólag németül beszél az oroszlanokkal. A nemzeti demokrata író szemében: ez veszályos provokáció. Az ő nézete szerint — úgy látszik — a cirkusz tulajdonosnak kötelessége lett volna, Prágába jövetele előtt, az oroszlanokat szép cseh apportírozásra tanítani. Megnyugtathatjuk a Národni Listy lelkes és következetes hazafiát, hogy a Schneider kapitány oroszlanjai a Konrado-cirkuszban talán intelligensebbek, mint az illető hír írója, mivel a németen kívül angolul, franciául és olaszul is értenek. Értik tehát a barátságos államok nyelveit is. Az oroszlanok provokációja tehát nem is olyan veszedelmes és a nemzeti demokrata hazafinak fölösleges volt ily kómikusan háborodnia. De — vannak ostobák, akik azt akarnák, hogy a cirkuszi ragadozó is csehül bömbölgjön.«

*

Az aradi magyar színházban a múlt héten a »Hazudik a muzsikaszó« című operettet játszották. A darab női főszereplője az egyik jelenetben zöld szoknyával és piros harisnyával lépett a színpadra. Tánccsal fellebbent a művésznő szoknyája és a diszkrét alsóruha vakító fehérsége összekeveredett a piros és zöld színnel. Az állambiztonsági hivatal egyik tisztviselője, aki végignézte az előadást, az irredenta alsószoknya ellen jelentést tett nyomban a szigorancián. Az állambiztonsági hivatal főnöke beidézte a darabban szereplő színészeket és színésznőket, sőt — a corpus delictit — a női főszereplő ruháját is felhozatta a hivatalba. Hosszas és tüzetes vizsgálat után azonban megállapította, hogy az alsószoknya nem irredenta és a művészek nem követtek el állam elleni vétséget...

*

Az erdélyi Magyar Párt körül megindult termékeny vitát még mindig nem zárták le. A párt hivatalos álláspontját védő brassói lap a kiéleződő vitától a magyarság egységét félti, amelyet szerinte veszedelembé sodor a fölösleges disputa. »A belső véleménykülönbségek és nézeteltérések hullámai ostromolják — írja — a magyar egység szirtjét. Az elnöki állás betöltése körül mesterségesen teremtett kavargóság azzal a veszály-

lyal fenyeget, hogy az egy feladat, egy nagy cél szolgálatára hivatott és rendelt tényezők könnyen vézetessé válható belső tusában kerülnek egymással szembe. A magyarság felől el kell háritani ezt a megdöglő felidézett veszedelmet! A magyarság egységét nem lehet és nem szabad kockára tenni egyetlen pillanatra sem! És épp ezért keresni kell és meg kell találni az utat, mely az igazi nyugalom és külső tekintély biztos révébe vezet. Azok, akik a romániai magyarság szervezkedéseinek első percétől kezdve, — dacára annak, hogy mindig a többséget, az erőt reprezentálták az okvetetlenkedő és mellékutakon csatangoló kisebbséggel szemben — mindenkor bölcs mérséklettel

és a magasabb célú szolgálatára feltétlenül szükséges önmegtágással annyiszor háritották el a bomlás és részekreszakadás veszedelmét most is keresik, és reméljük, meg is fogják találni a kibontakozás lehetőségeit és módjait. Ehhez a sikerhez azonban feltétlenül szükséges, hogy a döntésre hivatott tényezők mindenikét egyetlen akarat hasa át: a magyarság érvényesüléseinek biztosítását célzó törekvés. A megegyezés és megértés útjába nem emelhet gátat az, hogy személyi vonatkozások vagy elcsített állásfoglalások álszemérmé mit diktál, hanem csak a kötelességszablat irányt, mely a Magyar Párt és illetve a romániai magyarság valódi érdekeinek talajában gyökerezik.«

A Pribicevics-párt paktumot akar kötni a magyar párttal

Beogradi jelentés közös választási lista felállításáról — A magyar párt részéről cáfolják az együttműködésről elterjedt híreket

Beogradból jelentik, hogy a független demokrata-párt köreiben azt a hírt közpörtálják, hogy megegyezés készül a magyar párt és a Pribicevics-párt között arra vonatkozólag, hogy közös listával vegyenek részt a februári nemzetgyűlési választásokon.

A Bácsmegyei Napló beogradi tudósítója a Pribicevics-párt egyik vezető tagjához fordult, aki részben megerősítette a hírt és a következőket mondotta:

— Egyelőre csak helvi kooperációról van szó. A független demokrata-párt megállapodott magyar-párti vezetőkkel, hogy az északbáti kerületekben karöltve fogják megvívni a választási harcot az ellenzéki pártok ellen és közös listával vesznek részt a választásokon.

A beogradi híradásra vonatkozólag, kérdést intéztünk a magyar párt egyik vezetőjéhez, aki a Pribicevics-párt részéről szerzett információról az alábbi nyilatkozatot tette:

— A magyar párt még nem döntött arról, hogy egyedül, vagy

pedig más pártokkal kooperálva fog résztvenni a választásokon. A párt elnöki tanácsa elhatározta, mint azt a Bácsmegyei Napló éppen ma jelentette, hogy a vidéki pártszervezetek véleményének meghallgatásáig nem hoz döntést ebben a kérdésben és csak november 30-ikán megtartandó ülésén határoz majd választási magartásáról. Ilyen körülmények között nem lehet hitelesnek elfogadni azt a független demokraták részéről terjesztett hírt, hogy a magyar-párti vezetők a párt elnöki tanács döntésének bevárása nélkül választási paktumot kötöttek volna valamelyik politikai párttal. A magyar párt vezetősége állja legutóbbi határozatát és a kitűzött terminusig nem foglalkozik ezzel a kérdéssel, így tehát nem járulhat hozzá hozzá semminő megegyezéshez. Ilyenformán, ha történtek megbeszélések és föltételes megállapodások a magyar párttal tartozó egyes helyi vezetők és a kormányzó-pártok egyike vagy másika között, azok semmiesetre sem tekinthetők a magyar párt akcióinak.

SEIPEL UTÓDA DR. RAMEK

Csütörtökön alakul meg az új osztrák kormány

Bécsből jelentik: A legutóbbi napokig biztosra lehetett venni, hogy az osztrák nemzeti tanács ismét Seipel fogja kancellárrá választani. Kiderült azonban, hogy a vasutasztrájk sokkal nagyobb változásokat kavart fel a pártok belső életében, mint sejteni lehetett volna. Seipel hajlandónak nyilatkozott arra, hogy a kancellárságot újból elvállalja, de a feltételeiről megindult tárgyalások folyamán magában a lemondott kancellárnak pártjában olyan ellentétek merültek fel, amelyek Seipelt a kancellárságtól való végleges visszalépésre indították. Seipel már közölte is elhatározását a nemzetgyűlés elnökével és utódiául dr. Ramek volt igazságügyi államtitkárt ajánlotta.

A keresztényszocialisták pártülésükön nyíltan szembefordultak Seipel politikájával, viszont a szociáldemokraták egy része azon az állásponton van, hogy egy szociáldemokrata-keresztényszocialista koalícióra támaszkodó Seipel-kormány szolgálja a leghatékosabban Ausztria érdekeit. A legnagyobb káosz azonban a nagynémetek táborában van. Ez a huszonhat tagból álló parlamenti frakció válságba jutott azért, hogy választóinak jelentős tömegei a képviselőket a program elárulásával vádolják és a radikális fajvédő csoportokhoz csatlakozott. A nagynémet párt jobboldala éppen ezért a nagynémet néppárt megszüntetésé-

nek Rudolfot, a keresztényszocialista-párt tagját a szövetségi kormány megalakításával. Ramek a megbízást elfogadta és a főbizottság legközelebbi ülésén beterieszti a kormány tagjainak névsorát.

Ramek a következőképp állította össze kabinetjét: szövetségi kancellár dr. Ramek, alkancellár, belügyi és igazságügyminiszter: dr. Clessin, pénzügyminiszter: dr. Ahrer, szociálpolitikai miniszter: dr. Resch, külügyminiszter: dr. Malaja, hadügyminiszter: dr. Weiss. Arra vonatkozóan, hogy dr. Schurff kereskedelmi miniszter, mint a nagynémetek delegátusa, tárcájának megtartásával bentmarad-e a kabinetben, a nagynémet-párt szerdai ülésén történik döntés. Grünberger volt külügyminisztert berlini követő nevezik ki.

Ramek programja szerint az új kormány belpolitikája továbbra is a genfi egyezményen fog alapulni, a külpolitikában pedig a szomszédállamokkal való jó viszony fenntartására törekszik. Az új kormány kinevezése valószínűleg csütörtökön történik meg.

Hivatalos helyen határozottan megcitolják azokat a híreket, hogy Hainisch szövetségi elnök le akar mondani.

A választói névjegyzékek kiigazítása

Nem szednek semmiféle illetéket a jelentkezőktől

A választói névjegyzékek kiigazítása — mint a Bácsmegyei Napló már jelentette — pénteken kezdődött meg Szuboticán. Közben a belügyminisztérium BBB. osztálya rendeletet adott ki a névjegyzékek kiigazításának a módjáról. Ez a rendelet most érkezett meg Szuboticára. Az új rendelet nem tartalmaz semmi lényegesebb igazitást, csupán a választási törvény idevágó rendelkezéseire hivatkozik és ezeknek alapján utasítja a hatóságokat, hogy a választói névjegyzékekbe november 26-ig vegyék fel az eddig kimaradt választói jogosultsággal bíró állampolgárokat.

A szuboticiai városházán a névjegyzék kiigazítása már folyamatban van. Tíztagu bizottság dolgozik péntek óta a városháza kis tanács-termében. Itt kell jelentkeznők azoknak, akik a választói névjegyzékbe való felvételüket kérik. A kiigazítás munkája a polgármesteri hivatal vezetése alatt folyik és itt kérdésünkre kijelentették munkatársunk előtt, hogy a választói névjegyzékek kiigazítása minden tekintetben a választási törvény rendelkezései szerint történik meg.

Eddig még elég gyéren jelentkeznek a városházán olyanok, akik a névjegyzékbe való felvételüket kérik. A jelentkezőknek okmányokkal kell igazolni, hogy választói jogosultsággal bírnak. Az a zavar, amely a választói névjegyzékek legutóbbi kiigazítása alkalmával a választói törvény téves magyarázatából támadt, amikor ugyanis jogtalanul magas bélyeg-illeték lerovását követelték azokról, akik a névjegyzékbe való felvételüket kérték, az idén nem ismétlődik meg. A választási törvény határozottan úgy rendelkezik, hogy a választói névjegyzékbe való felvételre vonatkozó kérvény bélyegmentes és így a mostani kiigazításnál nem is kérnek senkitől semmiféle illetéket vagy költséget.

A választói névjegyzékek kiigazítása egy hét múlva már be is fejeződik. Az eddigi jelentkezők számából itélve, a mostani kiigazítás folyamán nem fognak sok új választót felvenni a névjegyzékbe és így Szuboticán a választók száma alig valamivel lesz nagyobb, mint a legutóbbi választások alkalmával volt.

Későbbi jelentés szerint a nemzeti tanács főbizottsága megbizta dr. Ra-

Meghalt a gyilkos herceg

A noviszádi ítélőtábla a kikindai oroszok gyilkossági ügyében megszüntette az eljárást

Ma perdült le utolsó felvonása annak a véres szenzációnak, melynek központjában egy Kikindára emigrált orosz herceg állott.

Dadijan Toma orosz herceg a bolsevik uralom elől elmenekült Oroszországból s hosszú bolyongás után Kikindára jött. Ugyancsak Kikindán telepedett meg egy másik orosz emigráns is, Oszopovics Vladimir, aki a bolsevik uralom első heteit még Oroszországban töltötte. Kikindán Oszopovics azt híresztelte Dadijan hercegről, hogy Oroszországból való eljövetele előtt ő is a bolsevikiek szolgálatába szegődött. Dadijan herceg ezért a kikindai orosz vendéglő előtt kérdőre vonta Oszopovicsot, aki ekkor a szemébe mondta vádját. A herceg előrántotta kését és szivenszurta vadozóját, aki nyomban meghalt. Ez még a múlt évben, január 3-án történt.

A herceget nyomban letartóztatták és gyilkosság címén megindult ellene az eljárás. Dadijan herceg az eljárás alatt állandóan azt hangoztatta, hogy hazájának a nemesekre vonatkozóan még hatályban lévő jogszokások s a tisztai szolgálati szabályzat szerint jogosan járt el akkor, amikor a rágalmat nyomban megtorolta. A bíróság azonban nem találta helytállóknak ezt a védekezést s a herceget emberölés büntetében bűnösnek mondotta ki s két évi börtönre ítélte.

Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlott felebbezést jelentettek be. A noviszádi ítélőtábla egy ízben már foglalkozott az ügygel s a múlt év október 26. napján megtartott tárgyaláson elrendelte a gyilkos herceg elmeállapotának megvizsgálását.

Ma kellett volna a noviszádi ítélőtábla előtt megtartani a felebbezési főtárgyalást. A bíróság azonban értesítést kapott arról, hogy a vádlott meghalt. A főtárgyalást így nem lehetett megtartani, az ítélőtábla megszüntette az eljárást.

Az elkeseredett vetélytársak most már a tulvilági bíróság előtt folytathatják véres küzdelmüket — a becsületért.

Kommunista-pörrt

indítottak Horthy Miklós amerikai vendége ellen

Wesley-Dekay amerikai milliárdos a vádlottak padján

Newyorkból jelentik: A Bowstreet bírósági ülésében nagyérdeklődéssel pör tárgyalását kezdték meg. A pör vádlottja John Wesley-Dekay amerikai állampolgár, milliárdos, ismert pacifista író, aki azzal van vádolva, hogy az államot érzékenyen megkárosító pénztranzakciókban vett részt. Ez a vád — mint a tárgyaláson kiderült — csak ürügy, tulajdonképpen politikáról van a pörben szó: pacifistaháttérű mozgalmak szervezéséről. Ennek bizonyítása azonban nehézségekbe ütközött volna, ezért választotta az ügyész ezt az utat, amely hamarabb vezet célhoz: Dekay lehetlennételemhez. Dekay védelmét Amerika leghíresebb védőügyvédje, Clark látja el. A vádat Henry Maddok államügyész képviseli. A védő a tárgyalás folyamán hamar átsiklott a pénztranzakció kérdésén és áttért a politikára, mire Dekaynak módjában volt kifejtene, hogy ő ugyan a háború ellen küzdött, de ezzel nem akarta hazáját megkárosítani, vagy az ellenségnek kiszolgáltatni. Az ügyész azt igyekezett kimutatni, hogy Dekay milliókat kapott Németországtól, mire Dekay bemutatta a bíróságnak azokat a pontos elszámolásokat, amelyek bizonyítják, hogy Németországból kizáróan ott megjelent könyveinek tantiémjeit kapta.

A vádlott előadta, hogy gazdag ember létére nem tartozhatott a III. Internacionáléhoz és hogy sohasem volt kommunista.

— Semmi sem bizonyítja ezt jobban — mondotta — mint az, hogy Macdonaldnak és Horthynak nagy összegeket ajánlottam fel a bolsevizmus leküzdésére. Amerikában azért üldöznek, mert nem állok az amerikai nehézipar szolgálatában. Hosszabb ideig voltam Horthy vendége és mind a vele, mint a Mac-

donalddal folytatott eszmecsereket, levezetéssel tudom bizonyítani.

Az ügyész félbeszakította a vádlott védekezését és ismét a pénztranzakció kérdésre tért át. — A vádlottnak az ügyéssel vívott vitáját a tárgyalásvezető elnök félbeszakította s a tárgyalást november 22-ig elnapolta.

Jugoszláviába szökött az Erzberger-gyilkos?

A belügyminisztérium körözlevelet adott ki ellene

Beogradból jelentik: A belügyminisztérium körözlevelet adott ki Schultze (álnevén Förster) Henrik, az Erzberger-gyilkosság egyik tetese ellen, aki a belügyminisztériumhoz érkezett bizalmas jelentés szerint Jugoszláviába szökött. Schultzet a magyar hatóságok a napokban toloncolták ki és Lőkösházán akarták átadni a román hatóságoknak, hogy azok Törökországba továbbítsák. A gyilkos bajor erre visszatért Budapestre, majd

a megfigyelésével megbízott két berlini detektív jelentése szerint Schultze a beogradi gyorsvonattal Kelebia felé utazott,

ahol a német detektívek elvesztették szem elől. A jugoszláv belügyminisztérium bizalmas értesülése szerint Schultzenak az ébredő magyarok vezetői

Kiss János névre hamis utlevelét szereztek és az Erzberger-

gyilkos ezzel szökött át az SHS. királyság területére.

A német államrendőrség, amely ugyanezt az információt kapta Budapestről, már meg is küldte a jugoszláv hatóságoknak Schultze Henrik személyleírását és fényképét, amelyeket a belügyminisztérium sokszorosított és szétküldött az ország rendőrhatalóságainak.

A jugoszláv hatóságok mindent megtettek, hogy Schultzet, abban az esetben, ha valóban Jugoszláviában tartózkodik, kézrekerítsék. azonban valószínűnek tartják, hogy Schultze Magyarországon maradt, ugyanis szökéséről éppen a magyar fajvédő-sajtó terjeszti a híreket,

amely így akarja az ottrekedt Schultzeről a figyelmet elterelni és megkönnyíteni számára azt, hogy tovább rejtőzködhessék Magyarországon.

A KÉT EMIGRÁNS

Károlyi Mihály noviszádi találkozása II. Cyrill cár első tanácsosával

A magyar királyi Kuria most tárgyalja Károlyi Mihály vagyonekvezési perét és a magyar királyi kincstár főjogtanácsosa mindenképen azon van, hogy a Kuria rásüsse Károlyira a hazadrulás bélyegét.

Egy rövid szűkszavú távirat pedig arról számol be, hogy II. Cyrill cár, — aki nemrég kiáltotta ki magát a minden oroszok cárijává, — első tanácsosává nevezte ki gróf Bobrinsky Vladimirt, a Romanovok egyik leszármazottját, a volt cári udvar kegyeltjét.

Károlyi Mihály, a magyar népköztársaság első elnöke és gróf Bobrinsky Vladimir, II. Katalin cárnő morganatikus házasságából származott Bobrinsky-ak egyik leszármazottja, akinek a neve az 1914. évi máramarosszigeti schizma peréből ismeretes és mint a pánszlávizmus előharcosa, fogalom volt, itt Novisadon, mintegy másfél esztendő előtt közös barátjuknál: dr. Hadzsi Koszta noviszadi tekintélyes politikus vendégszerető házában találkoztak és töltöttek együtt egy egész estét. Két ellentétes világnézet, ég és föld, két emigráns: a szabadelvű Károlyi Mihály és a legkonzervatívabb, legfundálisabb gróf Bobrinsky Vladimir találkozása — itt Novisadon: egy közös jó barátnál, oly érdekes körülmények közt ment végre, hogy érdemeinek tartom dr. Hadzsi Koszta »legfeleltetlenebb« estéjén történtek, most másfél esztendővel utóbb, mint meghatározható és érdekes emberi dokumentumot megrögzíteni.

Atadom a szót dr. Hadzsi Kosztának, mondja el maga e páratlanul érdekes találkozás koronatanuja, úgy amint még ma, — másfél esztendő után, — vissza tud emlékezni:

— Gróf Bobrinsky Vladimir a Romanovok családjából való. II. Katalin orosz cárnő eleinte jóideig barátságban volt Orloff herceggel, később morganatikus házasságot kötöttek és ezen házasságból származott gyermekek kapták a Bobrinsky nevet. Ez a Bobrinsky Vladimir gróf II. Katalin cárnőnek egyetlen leszármazottja. A Romanovoknak magva szakadt és csak Katalinban volt még Romanov vér. Ez a családi leszármazás

érthetővé teszi, hogy a Bobrinskyeynek mindig nagy befolyásuk volt az orosz udvarnál.

— Az egyik Bobrinsky: Alexej, főkoronázó és hosszú ideig minisztere volt a cárnak. Hatalmas vagyon, beláthatatlan terjedelmű birtokok voltak a Bobrinskyek kezében, amelyeket még növelték az Orloffok óriási hitbizományai. A közhit szerint a Bobrinskyek voltak a cári Oroszország egyik leggazdagabb főurai. Egymagának Bobrinsky Vladimirknek egy tagban 26.000 desztinája volt, ami körülbelül 40.000 katasztrális holdnak felel meg. A testvérei is dúsgazdagok voltak, úgy hogy a Bobrinskyek nagybirtoka felért egy kis ország egész területével. Vladimir grófnak ezenfelül nagy iparvállalatai, három kőszénbányája és a többek között két cukorgyára is volt.

Amikor a cári uralom csillaga leűnt, Bobrinsky Vladimir egy pillanatra sem adta fel a reményt, hogy a szovjet vörös csillaga nem sokáig fog tűndökölni, úgy hogy, amikor emigrált, alig vitt valamit magával mérhetetlen és megbecsülhetetlen nagy vagyonából. Bobrinsky Beogradba menekült, onnan Novisadra, ahol az első hadseregnél francia-angol tolmácsi állást vállalt.

— Én 1914. januárban a máramarosszigeti schizma-per tárgyalásánál ismerkedtem meg vele, ahol én egyik védő voltam, Bobrinsky pedig tanu.

— Károlyi Mihályhoz régi tisztelet és igaz barátság fűzött. Amikor Károlyi Novisadra jött, természetesen, hogy nálam szállt meg és az én vendégem volt. Aznap, amikor Károlyi Novisadra jött, egészen véletlenül Bobrinsky is felkeresett. Megmondtam neki, hogy illusztris vendégem van és meghívtam, hogy legyen aznap este vacsorára ő is a vendégem.

— Bobrinsky szívesen jött el és módfelett izgatta, hogy Károlyi Mihállyal, a vele ellentétes világ kiváló exponensével, megismerkedhessem.

— Soha az életben nem fogom elfelejteni, amikor a saját országunknak a két történelmi egyénisége, akiket egy egész világ választott el egymástól, most, a sors csapásaitól üldözve, mindketten hatalmas vagyonuktól megfosztva, hazájuktól távol, egymásra találtak. Károlyi

hosszu órákon át a legszellemesebben, a legelőkelőbb hangnemben elbeszélgetett a régi cári birodalom panszlavisztikus, orthodox és tulkonzervatív irányzatának követőjével. Szótlanul hallgattam a kettejük magas nőjü vitáját, mindegyikük fanatikus hitét a maguk meggyőződése igazában és a sok sorscsapás ellenére mindegyikük megingathatlan reménységét, hogy a maguk iránya kerekedik — a másik felé. Egyik bizott a demokrácia, a másik a konzervativizmus feltartóztatlan diadalában.

— A kettejük szerencsétlensége közelebb hozta egymáshoz e két nagyszerű embert és bármily nagy szociális és politikai különbség tátongott is közöttük, — a közös barát fehér asztalnál — a két ellentétes világnézet képviselői, mint jó barátok töltöttek együtt egy nekem mindörökké felejtethetlen estét. Bobrinsky is, Károlyi is másnap és utóbb többször is mondták nekem, hogy egymást kiváló értékes embernek tartják. Bobrinsky ismételtén mondta: Nagyszerű, nagyműveltségű ember ez a Károlyi, csak nem szeretem a szélsőséges szocialista felfogását, de mint embert nagyrabecsülök és sokra értékelem.

— Már késő éjjel lehetett, amikor Károlyi és Bobrinsky még mindig kifogyhatatlan közös témákban voltak elmélyedve, — ekkor Ilka lányom, aki kitűnő zongorista, odaült a zongorához, hogy a zene harmoniája pecsételje meg ezt a szép estét. Egyszer is, másik is megkérte a lányomat, hogy játsszon el neki egy-egy zeneszámot és érdekes, hogy a zeneszámok kiválasztásánál miként nyilvánult meg a kettejük felfogása és érzelése közti divergencia...

— Károlyi arra kérte a lányomat, játssza el neki Chopin: Regentropfen prelude-jét, míg Bobrinsky Beethoven-tól a Rondeau caprice-t kívánta hallani.

— Éjszaka két óra volt, amikor a két férfi bucsuzáskor erősen megrázta egymás kezét.

Elköszöntek és elváltak egymástól. Egyik balra ment, — a másik jobbra: Cyrill cár első tanácsosójának...

Major József.

Hat nap alatt

megsemmisítettek egy hercegi házasságot

Románia legújabb botránya

Bukarestből jelentik: A kamara napirendjén a felirati vita során Jorga nagy beszédet mondott, melyben éles bírálat alá vette Duca külügyminiszternek a szenátusban tartott beszédét. Szerinte Duca nem helyesen informálta a szenátust az ország nemzetközi viszonyáról, mert Romániának távolról sem olyan jók a külföldi összeköttetései és tőkét sem tudnak kapni. Belső politikai helyzete is zilált és emlékeztet az 1918. évi állapotokra. Végül javasolja, hogy teremtsék meg a békét a kisebbségekkel és mutassanak jó akaratot ügyeik iránt.

Nagy szenzációt keltett Filipescu képviselő interpellációja, amelyben felvilágosítást kért azokról a körülményekről, amelyek között a törvényszék felbontotta Arion meghalt miniszter házasságát herceg Stubey leányával. Az esküvőn részt vett az uralkodó pár is, az egyik tanu Bratianu miniszterelnök volt s most mégis semmisnek mondták ki a házasságot, még pedig azon a címen, hogy a házasságkötés nem volt törvényes. A bíróság az egyik fél kérelmére hat napon belül semmisítette meg a házasságot. Filipescu képviselő interpellációjában a miniszterelnök felelősségrevonását követelte.

E különös ügyvel különben Cantacuzino egyetemi tanár is foglalkozik az Adeverul vezércikkében. Azt fejtegeti, hogy a polgároknak a jogegyenlőségbe vetett hitét ingatja meg az előkelőkkel szemben tanúsított ilyen kivételes bánásmód.

A budapesti bombamerénylők a bíróság előtt

A törvényszék épületét megszállta a rendőrség — Izgalmas jelenetek a tárgyaláson
Leleplezések az ébredők vérbíróságáról — A honvédelmi minisztérium fizette a Márffy-
különmény zsoldját — „Szolnoki mesék” a rendőrségi kinzásokról

A védők Ulain vezetésével kivonultak a tárgyaló-teremből

Budapestről jelentik: A törvényszék Langer-tanácsa kedden kezdte meg a budapesti bombamerénylők pörének fő-tárgyalását. A törvényszék épületét — minthogy attól tartottak, hogy az ébredők merényletet kísérelnek meg a bíróság ellen — száznál több rendőr vette körül és a folyosókon és a tárgyalási teremben is ötven-hatvan detektív tartózkodott.

Langer Jenő elnök reggel kilenc óra-kor nyitotta meg a tárgyalást és meg-kezdte a vádlottak személyi adatainak fekvételét. Először Márffy József lépett az emelvény elé. Huszonhat éves, kereskedelmi érettségit tett bankhivatalnok. Szász József huszonegyéves járásbíró-sági díjnos, Marosi Károly huszonöt-éves vámor, Radó József tizennyolcéves pénzügyőr, Horváth-Halasi József hu-szonhároméves villanygári tisztviselő, Varga Ferenc huszonhármas díjnos, ijabb Drenka Béla huszonötéves fővá-rosi tisztviselő, Kiss Ferenc vádlott nem jelent meg a tárgyaláson. A vádlottak nacionáléjának fekvétele után az elnök a sértetteket és a tanukat szólította be, majd a jegyző felolvasta a vádiratot, amely szerint az ügyészség Márffy Jó-zsefet gyilkosság, gyilkosság kísérlete, gyilkosságra való szövetkezés és súlyos testi sértés büntetével, Marosi Károlyt és Radó Józsefet mint tetteseket nyolc-rendbeli gyilkossággal és huszonhárom-rendbeli gyilkosság kísérletének büntet-tével, Márffy Józsefet és Szász Józsefet ugyanazekben a büntettekben mint fel-bujtókat vádolja.

A vádirat részletesen leírja az Erzsé-betvárosi Kör ellen elkövetett bomba-merényletet, amelynek nyolc halottja és huszonhárom sebesültje volt, továbbá a Kohári-uccai törvényszéki palota, a csehszlovák követség és végül a Rassay és Miklós Andor ellen megkísérelt me-rényleteket.

Márffy kihallgatása

A bombamerényletek értelmi szerzője huszonhat éves, sötétképű minden el-szánt fiatalember. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy nem érzi bűnösnek ma-gát. Mindenáron összefüggő előadásban akarta ismertetni védekezését s az el-nök csak nagy nehézségekkel tudta rá-szorítani arra, hogy a kérdésekre felel-jen.

Az elnök: Mikor lett ébredő?

Márffy: 1921 közepén léptem be az egyesületbe és átvettem a nemzetvédel-mi osztály vezetését.

Az elnök: Mi az?

Márffy: Katonai szervezet, amelynek célja a kommunisták ellenőrzése, a szociáldemokraták és zsidók féktartása, a kémkedés megállítás, a kivándorlás el-lenőrzése.

Az elnök: Hogy merték ilyen jogokat bitorolni? Ez a szervezet nem bírt ha-tóságai jelleggel.

Márffy: Dehogynem. 1923 novemberé-ben a honvédelmi miniszter tudtával a laktanyákban képeztük ki embereinket, a honvédelmi miniszter fizette a zsol-dunkat és a kormány hivatalos tudtával működünk.

Elnök: Mikor kapták a központtól utasítást arra, hogy térjenek át a tet-tek mezejére?

Márffy: Nem kaptunk.

A vérbíróság

Az elnök erre felolvastatta az ébredők központjának a nemzetvédelmi osztály-hoz intézett leiratait, amelyek közve-telik, hogy az osztály védelmi jellegét támadóvá változtassa át. Az iratokból kiderül, hogy az ébredők Héjjas-Prónay-osztálya Márffy-t a központi vérbíróság elnökévé nevezte ki. Egyik ilyen minő-

ségben kiadott utasításában Márffy ezt írta:

— A vérbíróság elé a vádlottakat min-dig a központ utalja, az ítéletet a vérbíróság hozza meg, az ítéleteknek azon-ban titokban kell maradniok. A vérbí-róság tárgyalása besötétített szobában fo-lyik. A vérbírók átlarcan legyenek, mert a bűnösöknek nem szabad megtudniok, hogy kik a bírók. Aláírva: Márffy s. k.

Felolvastatt az elnök egy levelet, a melyet Márffy intézett a központhoz s amelyben az ébredők igazgatóságának működését túl-lanyhának találja s kijel-enti, hogy azzal szemben bizalmatlan-sággal viselkedik.

Az elnök: Nyilatkozzék ezekre az ira-tokra vonatkozólag!

Márffy: A legutóbbi iratnak hamisit-válynak kell lennie.

Az elnök: Milyen büntetéseket szabott ki a vérbíróság?

Márffy: Ha jól emlékszem, két ízben huszonöt botot.

Az elnök: A Kasnyik-esetre nem em-lékszik?

Márffy: Nem.

Az elnök: Feleljen akkor elvontan a kérdésre, hogy haldbüntetés is hoztak?

Márffy: Amikor a Kasnyik meghalt, még nem is volt vérbíróság.

Az elnök: Szóval mégis emlékszik rá! Kikből állt a maga rendes társasága? Marosi, Szász?

Márffy-t rendreutasítják

Márffy: Ugy tartoztak a társaságom-hoz, mint ahogy a két bíró ur a méltósá-gos elnök ur társaságához tartozik.

Az elnök: Talán valami különbség mégis van.

Márffy: Azt én tudom, hogy hogyan tartozott társaságomba Szász.

Az elnök: Tartózkodják az ilyen hang-tól!

Márffy: A vádlottak nagy részét 1922-ben még nem is ismertem.

Az elnök: Adatok vannak arra, hogy ön volt az erzsébetvárosi bombamerény-let kitervezője. Ön adta az utasításokat, ön rendezkedett, közreműködött. Ön még ezt is letagadja?

Márffy: Ugy agyonverték a rendőrsé-gen, hogy arra nincs példa Magyaror-szágon.

Az elnök: Majd erre is rátérünk. Tett ön panaszt illetékes helyen a bántalma-zások miatt?

Márffy: Tettem.

Szolnokot játszik a vádlott...

Az elnök rendelkezésére felolvasták a fogházorvosi jelentést, amely szerint Márffyn nem találtak külsérelmi nyomo-kat. Az orvosi jelentés felolvasása után Márffy megkísérelte, hogy a szolnoki mintára az állítólagos rendőrségi atro-citásokat helyezze a bűnpör tárgyalás-na központjába, azonban ez a törek-vése csődöt mondott, mert az elnök rá-mutatott arra, hogy a rendőrségen nem vallott terhelőden ön maga ellen és vallo-másában nincs, semmi, amit veréssel kel-lelt volna kiszedni belőle.

Márffy: Heim detektív szembekeppött és tépdeste a szőrt a mellemről.

Az elnök: De ha ez igaz lenne is, ön akkor sem vallott be semmit. Végig ta-gadott. Most is azt állítja, hogy nem volt semmi része a merényletekben?

Márffy (kihúzva magát): Ugy van!

Ulain felel az elnökkel

Az elnök elrendelte a jelenlévő Ko-vács Péter fogházügyész meghallgatását arra vonatkozólag, hogy panaszkodott-e a vádlott a fogházban a detektívekre?

— Testi bántalmazásról nem beszélt, csak lelki befolyásolásról, — felelte a fogházügyész.

Ulain Ferenc dr., Marosi Károly vé-dője ezután összeszólalkozott az elnök-vel, aki nem akarta megengedni, hogy a védők kérdéseket intézhessenek a fog-házügyészhez, azzal, hogy az ügyészt nem inint tanut hallgatták ki.

— Akit kihallgatnak, ahhoz jogunk van kérdéseket intézni, — kiabált fel-pattanva Ulain.

Az elnök végül is engedett, mire Ki-szely védő lényegtelen kérdéseket inté-zett Kovács ügyészhez. Utána Ulain akart kérdéseket föltenni, de úgy ke-zdett beszélni.

Az elnök: Álljon fel, a törvényszéken vagyunk!

Ulain: A másik is úgy beszélhetett.

Az elnök: Elkerülte a figyelmemet.

Ulain: Rendben van, én majd állva beszélek, a többi urak ülve. Kétféle el-bándás lesz.

Az elnök: Rendreutasítom.

Ulain védő kérdésére a fogházügyész megismételte, hogy Márffy pszichikai terrorról panaszkodott.

Botrány a tárgyalóteremben

Az elnök ismét Márffy-t szólította az emelvény elé: Mit akar még felhozni védelmére?

Márffy: Folytatni szeretném a rend-őrségi kihallgatás történetét.

Az elnök: Azt már elmondotta.

Márffy: A kommun alatt megismer-kedtem a szegedi kormány bécsi köve-tével...

Az elnök: Nem engedem tovább be-szélni. Leülhet!

A védők padjaiban erre leirhatatlan izgalom támadt. Ulain az öklével a pa-dot verte és ezt kiáltotta az elnök felé:

— Törvényellenes! Az ügyszőz tar-tozot, amit Márffy mondani akart. Így nem lehet tárgyalni.

Az elnök a nagy zajban nem tudott szóhoz jutni. Az ügyvédek egymást tu-lharsogva kiáltottak. Maga Márffy is felugrott a vádlottak padjáról és izga-goltan hadondszott.

— A kamardhoz viszem az ügyvéd urakat — szolt a védők felé indulatosan Langer elnök.

Az ügyvédek felugráltak a helyeikről. Ulain vérvörösén, remegve az izgalom-tól és a dühtől, felkapta az irattáskát, levágta teljes erőből az asztalra, dítörte magát az ügyvédeken, kalapját leszaki-totta a fogasról és eltávozott. A jeladás-ra a többi védők is összeszedték iratui-kat, keresztülváltak a termen, nem kö-szöntek a bíróságnak, kisérttek a terem-ből és mindegyik külön-külön bevágta maga után az ajtót.

Amikor az utolsó védőügyvéd, dr. Vasek Ernő is elhagyta a termet, az ügyvédi pódiumon csak egy ügyvéd ma-radt: dr. Bartha Béla, aki kijelentette, hogy ellátja továbbra is a védelmet. Az elnök felszólította az ügyészt, tegyen indítványt. Az ügyész azt javasolta, hogy az ügyvédek eljárását tegyék át az ügyvédi kamardhoz. Szász Béla ki-hallgatására pedig rendeljen ki a bíróság hivatalból védőt.

Az elnök: Ki vállalkozik a teremben levő ügyvéd urak közül Szász Béla vé-delmére?

Jelentkezett egy fiatal ügyvéd, dr. Halász Tibor, aki hajlandónak nyilatkozott Szász védelmét ideiglenesen el-vállalni.

Visszajönnek a védők

Szász Béla kihallgatását végre tíz perc szünet után megkezdte a bíróság. Szász kijelentette, hogy a merényletek-hez semmi köze nem volt, egész ártatlanul került a rendőrség kezére. Az a vád, amit ellene emeltek, Hetyényi Ióka-

pítányhelyettes agyában született meg. Radót nem is ismeri, a rendőrségen lát-ta először, ahol szembesítették vele. Kö-zönséges szélhámosnak tartja, aki pénz-ért mindenre kapható.

Az elnök felolvastatta a rendőrségen tett vallomását, miközben kinyílt a tár-gyalóterem ajtaja és Kiszely István vé-dő vezetésével a védők — Ulain kivéte-lével — bevonultak a tárgyalóterembe. Kiszely védő odaállt a bírói emelvény elé és a következőket mondotta:

— Szükségesnek tartottuk, hogy egy-másközött tanácskozást folytassunk. Tanácskozásunk eredménye az, hogy kötelességünknek látjuk a védelmet to-vábbra is ellátni, egyben azonban a vé-delem semmisségi panaszt jelent be az elnöki intézkedés ellen, mert a védelem-mel összefüggő tényeket elmondhatja, megmagyarázhatja úgy a vádlott, mint a védő.

Az elnök ezután Márffy-t felszólította, hogy mondja el észrevételeit a rendőrségi vallomásáról. Márffy hangosan, szinte kiabálva előadta, hogy a rendőrségen bántalmazták, verték, kimozták, mert mindenáron vallomást akartak ki-csikarni belőle. Azt vallotta, hogy a me-rényletkor nem is tartózkodott Budapes-ten és nem is tudja, merre van az Er-zsébetvárosi Kör. Radó, aki ellene val-lott, a fogházban hangoztatta, hogy a rendőrség zsoldjában áll.

Az elnök figyelmeztette Márffy-t, hogy arról beszéljen, mit és mért vallott a rendőrségen. A figyelmeztetés azonban nem használ, a vádlott tovább is a rend-őrségről beszélt, amely szerinte a zsidók szolgálatában áll.

Marosi kihallgatása

Marosi kihallgatása következett. Fel-olvasták a rendőrségen tett belsmerő vallomását. Marosi a rendőrségen azt vallotta, hogy Christi lakásán nagy-mennyiségű robbanószer és bomba volt. Márffy és Christi minden segítség nél-kül állították elő a bombákat. A merény-let előtt pár nappal említette neki Chri-asti, hogy a merényletre minden elő van készítve. Később, mikor a merénylet megtörtént, viszont arról panaszkodott, hogy a merénylet nem sikerült úgy, ahogy szerették volna. Márffy volt min-dennek az értelmi szerzője: ő adott uta-sítást is, hogy munkásruhába öltözze-nek. Elindulásuk előtt maga Márffy rak-ta a bombát a szerelőládába, aki elki-sérte őket egész az Erzsébetvárosi Kör-ig, hogy ellenőrizze, valóban be men-nek-e az épületbe.

A rendőrségi vallomás felolvasása után Marosi kijelentette, hogy a jegyző-könyvbe foglaltak elejétől-végig valóta-nok. A rendőrségen úgy megverték, hogy nem törődött azzal, mit ír alá. Részletesen elmondotta, hogy miképpen vallotta Schweinitzer rendőrkapitány. Az elnök kérdésére, hogy az ügyészségen mért nem panaszkodott a rendőrségi bántalmazások miatt, azt mondotta, hogy sérülései akkor már begyógyul-tak.

Az elnök felolvasta azután a fogházor-vos jelentését, amely szerint Marosi az ügyészségre egészségesen került és bántalmazókról nem panaszkodott.

E. SZÉCSI PHILATELIA

bélyegkereskedés Szolnoki főpostánál
Legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden országban raktáron. Bélyeggyűj-tőknek hasznosítható megkeresés-e küldők. — Megvételre keressen használt jugszláv bélyegeket.

Zongorázik? Hegedül? Cimbalmozik? Klarinetot vagy mandolint játszik?

A MORAVETZ ALBUM

ezidén a fenti hangszerekre külön-külön kötetbe jelent meg. Ez a leg-szebb és legpraktikusabb karácsonyi ajándék. Jugoszlávia összes könyvkere-skedéseiben kapható. 8747

Gazdasági ügyek a minisztertanács előtt

Huszonötmillió dinár utjavításokra Nikkelaprópénzt veret a kormány

Beogradból jelentik: A keddi minisztertanács több nagyjelentőségű gazdasági kérdéssel foglalkozott.

Az építésiügyi miniszter előterjesztésére a kormány huszonötmillió dinár rendkívüli hitelt szavazott meg utak javítására. Ebből a hitelből elsősorban a Beograd—Kragujevac—Mitrovica-i és a Beograd—Valjevo-i országutakat fogják újjáépíteni.

A pénzügyminiszter jelentést tett arról, hogy Németország leszállította a november hóban esedékes jóvátételt 2,578.000 aranyárka értékben. A jóvátételi árak értékesítéséből befolyó összegek legnagyobb részét a közlekedésügyi minisztérium rendelkezésére fogják bocsátani a gabona exportálásához szükséges uszályok vásárlására. Most először történik meg, hogy a jóvátételből magánosok is kapnak. A minisztertanács ugyanis elhatározta, hogy a jóvátételi összegből mintegy négy millió dinárt magános hadikarcsuitak között fog felosztani.

A pénzügyminiszter előterjesztésére végül elhatározta a minisztertanács, hogy 200 millió értékben 2, 1 és 1/2 dináros nikkelpénzt hoz forgalomba.

II. Vilmos

Öngyilkossággal fenyegette meg Bülow kancellárt

Szenzációs részlet Theodor Wolffnak, a „Berliner Tagblatt” főszerkesztőjének karácsonykor megjelenő albumából

Berlinből írják: Karácsonykor rendkívül érdekes emlékiratok jelennek meg a német könyvpiacra. Theodor Wolff, a „Berliner Tagblatt” főszerkesztője „Előjáték” címen megírta háború előtti visszaemlékezéseit. A rendkívül sok új dolgot elénkbe táró memoárokból a *Bács-megyei Napló* berlini munkatársának már mostan módjában van a következő szenzációs részletet reprodukálni:

Egyetlen archívumban sem akad bizonyára párja annak a levélnek, amelyet II. Vilmos intézett 1905 augusztus 11-én Bülow herceg akkori kancellárhoz, aki elhatározta, hogy lemond. A császár levele Wilhelmhöheben kelt és mindmáig senki sem tudott róla semmit. Most végre sikerült felfedeznem a külügyi hivatal papirosai között. II. Vilmos a következőket mondja levelében:

„... mindig igyekeztem a birodalmi kancellár segítségére lenni. És erre a kancellár néhány hideg sorban bejelenti lemondását.”

„A legjobb, legbizalmasabb barátomtól nem vártam volna ezt a lépést minden ok és alap nélkül. Oly rémesen érintett ez engem, hogy egészen összetörtem és komolyan félek attól, hogy súlyos ideg-laj tör ki rajtam.”

Figyelmezteti a kancellárt, barátját, hogy ne tegye ezt vele.

„Az Ön személye százezerszer értékesebb számomra és a haza számára, mint a világ összes szerződése...”

„Nyomban intézkedtem a cárnál, hogy enyhítse azokat a szavakat, amelyek Önt elkeserítették.”

Azután figyelmezteti Bülowot, hogy Tangerben tulajdonképpen az ő akaratának végrehajtója volt, figyelmezteti arra, hogy hűen fogadta a kancellár tanácsát életének veszélyeztetése árán is:

„Az Ön kedvéért, mivel a haza kívánta, mentem el Tangerbe és nyomorék bal karom folytán tökéletlen lovagló képességem ellenére túlültem egy idegen lóra, nem törődve avval, hogy életemet hockáztatom, mivel Ön így kívánta spanyol anarchisták frontja előtt lovagoltam el, mivel Ön így akarta és az Ön politikája hasznot hozott ebből. Most pedig, mikor mindezt megtettem, sőt még többet is, egyszerűen elejt engemet, mivel helyzetem Önnek túl komolynak tetszik. Ezt Bülow igazán nem

érdemelt meg Öntől! Nem barátom, Ön hivatalában marad és nálam, velem fog dolgozni tovább Germania nagyobb dicsőségére. Hiszen ez Önnek egyenesen kötelessége, amit velem az idén tett. Önnek nem szabad félre állnia, mivel dezavuuálni saját ezidei politikáját és örökre blamálna engemet! Ezt nem élhetném túl!”

Az utolsó mondat eredetiben is alávann huzva. Utóiratként a császár még a következőket írta:

„Az Ön lemondó levelét követő reggel már nem talátna életben. Gondoljon szegény feleségemre és gyermekeimre!”

Azt hisszük, Theodor Wolffnak igaza van, amikor előkészületben levő memoárjaiban megállapítja, hogy hasonló levelet uralkodó még sohasem írt miniszterének.

Hogy eszik Ebert?

Ötszáz aranyárka pénzbüntetés a német köztársasági elnök ellen elkövetett becsületsértésért

Berlinből jelentik: Kedden tárgyalta a bíróság Hans Wechsler porosz néptanító pörét, akit az államügyészség azzal vádolt, hogy gunyt üzött Ebertből, a német köztársaság elnökéből. Ez a tanító, hogy a köztársaság tekintélyét növendékei előtt lejárassa, egy vasúti étkezőkocsi pincérének bemondása alapján azt állította Ebertről, hogy nem tud „comme il faut” enni és igen gyakori eset, hogy evés közben a kávé és a kanál rendeltetését összetéveszti. A néptanító előadása szerint a pincér volt kénytelen — a többi vendégekre való tekintettel — a köztársaság elnökét az étkezés általánosságban elfogadott formára kioktatni és lebeszélni arról, hogy szájába vegye a kést.

A tárgyalás folyamán kiderült, hogy az egész hír légből kapott koholmány és csupán a német monarchista propagandát szolgálta. A tanítót a bíróság, hogy a jövőre példát statuáljon, szokatlanul magas, **ötszáz aranyárka pénzbírságra ítélte**. A közönség megéljenezte a bíróságot.

Megkezdődött a pravoszláv egyház karlovczi konferenciája

A naptárreformról tárgyainak — Török János püspök is részt vesz a konferencián

Karlovciról jelentik: A pravoszláv egyház főpapjai szerdán tartják első plenáris tanácskozásukat Karlovcin. A konferencia albizottságai már kedden megkezdték munkájukat a több mint harminc pontból álló program felett, amelynek teljes letárgyalása husz napot is igénybe fog venni. A program legfontosabb pontjai a **naptárreform** és a püspökválasztás, amikor négy új püspököt fognak választani. Tárgyalni fogja a konferencia a pravoszláv egyház alkotmányát és szabályozni fogja a Szent Szinódus és a vallásügyi minisztérium viszonyát. Érdeklődésre tarthat számot a **szerb pravoszláv egyház külföldi terjedésének** kérdése is, amelyet az amerikai, cseh-szlovákiai, olaszországi és albániai szerb pravoszláv egyházak helyzetéről szóló jelentés kapcsán fognak megvitatni. Külön érdekességgel bír még a női kolostorok szabályzata, a pravoszláv lelkészek második házasságának és a házasságtörők közötti házasságtörésnek kérdése, amelyekről szintén elvi határozatokat hoz a konferencia. Szombaton a tanácskozás egyes résztvevői küldöttségbe mennek **Pasic** miniszterelnökhöz és **Sztójadinovic** pénzügyminiszterhez, akik előtt a lelkészek anyagi helyzetét fogják ismertetni.

Részt vesz a tanácskozáson a vajdasági pravoszláv egyház nevében **Csirtes Irenej** noviszadi püspök és **Radonics Hilarion** verseci metropolita is. A külföldi pravoszláv egyházakat **Zubkovic György** budai, **Georgie** temesvári és **Török János** az ujonnan felszentelt amerikai püspök képviselik a konferencián.

Muzsikaszó nélkül...

Nem játszhatnak a cigányok, mert nem léptek be a zenészegyesületbe

A belügyminisztérium — mint a *Bács-megyei Napló* megírta — rendeletet adott ki, amely szerint csak azok a zenészek működhetnek a nyilvánosság előtt, akik tagjai az ujonnan alakult országos zenészegyesületnek. A rendelet Subotícára is megérkezett. A rendőrség két héttel ezelőtt arra utasította a subotícai zenészeket, hogy lépjenek be a jugoszláviai országos zenészegyesületbe, mert egyébként a rendelet értelmében nem fogja megengedni, hogy a nyilvánosság előtt játszhassanak. A zenészek kijelentették, hogy a kitűzött határidőn belül eleget tesznek a belügyminisztérium rendelkezéseinek és elhatározták, hogy az országos zenészegyesületnek megalakítják a subotícai szekcióját.

A két hét azonban eltelt anélkül, hogy a cigányzenészek és egyéb nyilvánosság előtt működő zenekarok megalakították volna egyesületüket, vagy pedig beiratkoztak volna az országos zenészegyesületbe. A rendőrség ezért elhatározta, hogy azokat a zenekarokat, amelyek szerdán délig nem mutatják fel tagsági igazolványaikat, eltiltják a további működéstől. Szerdán este előreláthatólag sehohsem fog a cigány muzsikálni, mert a rendőrség a belügyminisztérium rendeletéhez a legszigorúbban ragaszkodik.

Gyilkosság — tettes nélkül

Ujabb Carlier-eset Beogradban

Beogradból jelentik: Ujabb titokzatos gyilkosság foglalkoztatja a beogradi rendőrséget, amelynek részletei a Carlier-gyilkosságra emlékeztetnek, amelyek tettesét még mindig nem lehetett megállapítani.

A beogradi Knez Mihajlova utcában egymás szomszédságában laknak **Zsivkovic Ljubomir** vásári árus és **Gyokics Györgye**, a Ciglar-kávéház tulajdonosa, akik között már hosszú idő óta ellenséges volt a viszony. Vasárnap este a Ciglar-kávéház vendégei oly hangosan mulattak, hogy a szomszédban lakó **Zsivkovic** családja nem tudott aludni. Emiatt **Zsivkovic** átment a kávéházba és felelősségre vonta **Gyokicsot**, amiből indulatos perpatvar keletkezett. Végül a vásári árus visszament lakásába. Valamivel később **Zsivkovic** tizenhárom éves kislánya az udvarra ment, ahol a kávéház egyik vendége erőszakoskodni kezdett vele. A kislány visszafutott a lakásba és elmondta a támadást apjának, aki újból a kávéházba ment, az udvarba hívta **Gyokicsot** és ismét felelősségre vonta. Hangos szóváltás keletkezett köztük, amit a kávéházi vendégek is hallottak, majd egyszerre **lövés dördült el és Zsivkovic életveszélyes sebbel összeesett.**

Az esetről nyomban jelentést tettek a rendőrségnek, amely őrizetbe vette **Gyokicsot** abban a feltevésben, hogy ő lötte le ellenfelét. **Gyokics** tagadta a tettet és a nyomozás is megállapította, hogy a **vendéglősnek soha sem volt revolvere**. Később arra gondoltak, hogy **Zsivkovic**, aki idegbajos ember, a perpatvar során felindulásában **öngyilkosságot akart elkövetni**, azonban kiderült, hogy **neki sem volt fegyvere**. A revolvert, amellyel a gyilkosságot elkövették, a legszigorúbb kutatás ellenére sem találták meg. A rendőrség azt hiszi, hogy **egy harmadik személy lötte le Zsivkovicot**, aki az udvarban rejtőzött és a lövés után elmenekült. A nyomozást most ebben az irányban folytatják.

A zentai választók

Zentán minden igényjogosultat felvesznek a választók névjegyzékébe

Sentáról jelentik: Senta város választói névjegyzékének kiigazítása már javában folyik. A felszólamlásokat, amelyek november 10. óta tartanak, öt tisztviselő intézi a városházán és minden választójoggal rendelkező polgárt, nemzetiségre való tekintet nélkül, felvesznek a névjegyzékbe.

Senta város 32.000 lakosa közül 7033 a szavazók száma, ezek közül 6155 a magyar nemzetiségű és 882 a szerb. A sentai járási kerületek szavazói így oszlanak meg: **Adán**: 3888 szavazó, ezek közül 2559 magyar, 529 szerb. **Molon**: 2799 szavazó, ezek közül 1281 magyar, 1018 szerb. **Martonoson**: 1341 szavazó közül 991 magyar és 350 a szerb. **Horgoson**: 2057 szavazó közül 1899 a magyar és 158 a szerb nemzetiségű.

A választói névjegyzékek kiigazítása tovább folyik.

Egy osztrák főhercegnő kalandja

Lipót Szalvátor lánya megszökött, hogy apáca lehessen

Rómából jelentik: **Lipót Szalvátor** osztrák főherceg és felesége, **Blanka** főhercegnő leánya, **Assunta** főhercegnő, a *Re Italia* olasz gőzösön **Rio de Janeiro**-ból visszaérkezett **Barcelona**-ba szüleihez. Ennek az utazásnak a története, — mint a római *Tribuna* Genuából jelenti — bővelkedik érdekes mozzanatokban.

Assunta főhercegnő e szerint a **Giulio Cesare** nevű olasz gőzösön néhány héttel ezelőtt megszökött. Az volt a szándéka, hogy **Barcelona**-ból **Rio de Janeiro**-ba hajózik, ott pedig **családjának akaratára ellenére felveszi az apácafátyolt.**

Esztendő óta hangoztatta azt a kívánságát, hogy apáca akar lenni. Szülei megkísérelték férjhez adni, egyszer egy ismert amerikai tőkepénzes, majd egy főherceg akarta elvenni, de **Assunta** főhercegnő mind a kettőjüket elutasította. Testvérei közül csak **Mária Antónia** ment férjhez. Eleinte ő is apáca akart lenni, de egy kirándulás alkalmával megismerkedett egy spanyol nemessel, akinek azután felesége lett. **Assunta** főhercegnő a mult nyáron Bécsben járt, ahol igyekeztek eltéríteni szándékától. Minden kísérlet hiábavaló volt. Amikor visszatért **Barcelona**-ba, előkészítette magának az utat a **Rio de Janeiro**-ba való szökésre.

A főhercegi család csakhamar értesült **Assunta** főhercegnő hirtelen elutazásáról. **Lipót Szalvátor** főherceg a **sentszékek**hez és **Mussolini** miniszterelnökhöz fordult avval a kérelemmel, hogy a **főhercegnőt tartóztassák fel utjában s ha másképpen nem lehet, akkor erőszakal szállítsák azonnal vissza Rio de Janeiro**-ból. Az olasz követ megkapta utasítását, amelynek értelmében a **rendőrség segítségét vette igénybe**. Amikor **Assunta** főhercegnő **Rio de Janeiro**-ba érkezett, már várták a **rendőrség emberei**, akik azonnal őrizetbe vették, majd visszaszállították **Olaszországba.**

MÜLADAK
MÜLÉZEK
NYENESTARTÓK.
SCHÖNBRUNN, SUBOTICA
PASIČEVA ULICA 5. SZÁM. — TELEFON 2.

MORAVETZ
zeneműkora kezdés Timisoara (Románia)
Az utódnamok legnagyobb zenemű-
zelete. Minden megrendelést gyorsan,
pontosan és a legolcsóbban intéz el.
Tegyen prób megrendelést!
Jegyzékek ingyen.

HIREK

TÉVED AZ EMBER

Barátaim a felszállásnál figyelmeztettek rá.

— Vigyázz magadra — mondták — azsanprovokátor van a vonaton.

— Engem nem kell félni — háritotam el minden sértő kishitűséget, amely egyéniségem és férfiasságom szilárdságáért aggódott — bizzatok csak rám! — és a vonat elindult.

Kis félrekapott, pörge kalapja volt az azsanprovokátornak, vastag óralánca és sárga lábszárvédője, mint az öreg, arivált azsanprovokátorknak. Szinte leordított róla, hogy ő egy inkognitó, egy áruhás kalifa, egy — vigyázat mázolva. Nahát, mondhatom nagyon ügyetlen, siendrián ember, így elhanyagolni a külsejét! Én teljesen megérttem szegényt, ő nem privát rosszindulatból csinálja ezt az egészet. Ki ki maga mesterségét folytatja. Az azsanprovokátor napidíjat kap a beugratásért, teljes ellátást, vonatköltséget és per koponyam esetenként gyöngé kis percentet. Ezért persze nem érdemes ennyi lendületet és lelkesedést pazarolni, de az azsanprovokátor egy stréber volt, aki valószínűleg ezzel a nagy svunggal remélt gyorsabb előmenetelhez jutni. A borus időjárással és a hideggel kezdte, majd így:

— Mit szól, micsoda cugg van!

— Na hallja — mondtam kihívón — nyílt pályán robog a vonat és még cugg se legyen. A cugg az úgy hozzá tartozik a vonathoz, mint a sin, vagy a mozdony, vagy a gőz.

Ez a leckéztetés felébresztette benne az alvó oroszlánt.

— Fiafalembert, maga már nem emlékszik rá, de én tudom, hogy békeidőben mennyire másként néztek ki a vasutak. Patent gőzfűtés, patent kényelem és tisztaság. Persze akkor más világot élünk — sóhajtott fájdalmasan és sóhajta oly megtevesztően naiv és őszinte volt, akár egy agrárreformtól sujtott vidéki földbirtokosé.

— Hihetetlenül ravasz bestia! — gondoltam — szerencsére nyomban felösmertem a veszedelmet! — és kettőzött éberséggel ügyeltem rá.

— Tudja — mesélt tovább a vén csalafinta — van odahaza egy fiam, tizennyolcéves, most érettségizett. Sokszor úgy elámulok a beszédjén. Nem értem.

— Tán nem tud jól magyarul — érdeklődtem óvatosan.

— Dehogynem! — tiltakozott az azsanprovokátor — perfekt magyar, hiszen magyar gyerek, de valahogy más világban nőtt fel mint én. A szeme is más, a nézése, a hangja és a beszédje is. Ő nem csodálkozik azon amin én csodálkozom, ő nem örül annak aminek én örülök. Nincsenek ambíciói. Nem tisztell az apját. Senkit se szeret. Csak a könyveit. Megölték a lelkét.

— A, nem bántanak itt senkit, ha békén marad — keltem erélyesen a jog és közbiztonság védelmére megnyugtathatom önt. Egész biztos füllengett a fia, ha valami gyilkosságról mesélt. Nacceru állapotok vannak nálunk — erősködtem — úgy kulturális, mint a többi téreken.

— Nem is erről van szó — intett le az öreg, aki már biztosan dühös volt, hogy ilyen sokáig hagyjon caplizni — de a korszellem mérgez. A modern szocialis áramlat, amit önkö fiatalok a jövő boldogságának hirdetnek, lehet hogy felszabadulást hoz, önértzetet és több anyagi függetlenséget, de elvadija az egyént a családtól, a hazától és saját maga alatt vágja el a fát.

— Tiltakozni próbáltam, de közbevá-gott:

— Sose tagadja fiafalembert, én tudom, hogy maga is meggyőződéses torradalmár, mint a legtöbben ilyen korban. Elhült bennem a vér és ordítva felugrottam....

— Hallja uram....

— Most persze engem csökönyös, konzervatív szárnak gondol, aki a reakció szekerét tolja... — próbálta

folytatni a vén képmutató a játékot, de én vérfagyasztó arccal közbe üvöltöttem, hogy az egész kupé összeszaladt:

— Ha még egy ilyen államsértő kijelentést mer tenni, nyomban feljelentem és úgy becsukják, mint a pinty! A kutyafáját! — tettem hozzá szigoruan és a szomszédnőre kacsintottam, aki az egész diskurzust végighallgatta. Döbbenve láttam, hogy a nő megvetően elhúzódik tőlem. És a kocsi utasai is mind elnéztek a fejem felett. És amikor egy kis állomáson leszálltak, a beugrató kamasnis és a lány, tisztán hallottam, amint oda-sugta a még mindig falféher öregnek:

— Borzasztó milyen könnyelmű ember maga Bicskey bácsi! Hát nem látta rögtön rajta, hogy azsanprovokátor?

Tamás István

*

— **Kijelölték a radikális-párt novisadi listavezetőjét.** Novisadról jelentik: A novisadi radikális párt szervezőket kedden ülést tartott, amelyen a novisadi kerületi listavezetőjének dr. Miletics Kosztát jelölték.

— **Tabakovics Miklós — kikindai polgármester.** Az új kormány által felmentett Tabakovics Miklós szubotikai polgármester-helyettesnek Veliki-Kikinda város polgármesterévé való kinevezése értesülésünk szerint befejezett tény. A kikindai radikális-párt már hónapokkal ezelőtt kérte a kormánytól Tabakovics Miklós kinevezését és ezt a kérelmet akkor az egész kikindai társadalom támogatta. Tabakovics Miklós kikindai polgármesterré való kinevezését már alá is irták és a legközelebbi napokban már át is veszi Kikindán hivatalát. Tabakovics Miklósnak Szuboticáról való távozása nemzetiségi és pártkülönbség nélkül, őszinte sajnálkozást kelt.

— **Novisádon is megkezdtek a választási névjegyzékek kiigazítását.** Novisadról jelentik: Stefanovics Zsárkó polgármester elnöklésével bizottság alakult, amely keddi ülésén foglalkozott azoknak ügyével, akik a választási névjegyzékbe való felvételüket kérelmezik. A bizottság negyvenegy kérvényező ügyében döntött, akik közül harminchetet felvett a névjegyzékbe.

— **Pápai kitüntetés.** XI. Pius pápa Matauschet Karlo beográdi sörgyári igazgatót, a beográdi római-katolikus székesegyház építése érdekében kifejtett tevékenysége elismerésül a „Pro Ecclesia et Pontifice” érdemrendjével tüntette ki. A rendjelet Pellegrinetti pápai nuncius nyújtotta át a kitüntetettnek. A Matauschet elnöklése alatt működő székesegyház-bizottság akciójának eredményeképpen a székesegyház építése egy éven belül megkezdődik.

— **A szovjetkormány százötven gőzöt követel vissza Franciaországtól.** Moszkvai jelentés szerint a szovjetkormány a francia kormánytól a Disertában horgonyozó orosz flotta kiadásán kívül követelni fogja százötven orosz gőzönek a visszaadását, valamint ötven millió frank kártérítést azért a tizenkét nagy orosz gőzöért, melyet Franciaország 1918-ban átvett és amelyeket a németek a háború alatt elszülyesztettek.

— **Megnyitják a Szeged—Kikinda—Temesvár közötti vasutvonalat.** Temesvárról jelentik: A román kormány hozzájárult a szegedi kereskedelmi és iparkamarának a javaslatához, hogy a Temesvár—Zombolya—Nagykikinda—Szeged vasuti vonalat újból megnyissák. A román kormány elvileg hajlandónak mutatkozik a Bukarest—Temesvár—Szeged—Budapest—Bécs vasuti vonal szabaddátételére is.

— **A sentai francia-klub tea-délutánja.** A sentai francia-klub november 19-én délután tea-délutánt rendez az Amerika-szálló nagytermében.

— **Szabadrábra helyezték Aranicki noviszadi textikereskedőt.** Novisadról jelentik: Aranicki Sándor textilnagykereskedőt — mint ismeretes — az ügyészség rendelkezése letartóztatták bizonyos árak eladási árának elsikkasztása miatt. Aranicki ellen egyuttal kényszerügyi eljárás is megindult, amelynek folyamán a kereskedő 25 százalékos egyezséget ajánlott fel. Az ügyészség Aranickit most százezer dinár óvadék ellenében szabadrábra helyezte. A kényszerügyi tárgyalást, amelyet hétfőn kellett volna megtartani, mivel Aranicki ujabban negyven százalékos egyezséget ajánlott fel, a hitelezők kérésére december 18-ára halasztották el.

— **Még egy olasz-magyar párbaj.** Budapestről jelentik: A magyar-olasz vívóbéke helyreállítására a legrövidebb időn belül le fog folyni a Santelli-Colombetti-párbaj is. Santelli tudvalevően az olimpiásról hazautaztában a Kovács-Puliti affér miatt a milanói pályaudvaron inzultálta Colombettit. A párbajt vagy Nagyzkanissán, vagy Milanóban tartják meg.

— **Nusics Braniszláv magyar ünneplése.** Novisadról jelentik: Nusics Braniszláv munkásságának negyven éves fordulójára alkalmaival, a noviszadi magyarság november 30-án ünnepséget rendez. Az ünnepi program szerint a Szloboda nagytermében elő fogják adni Nusics: „A mindennapi ember” című három felvonásos darabját, amelyet Szpászi Veliszláv és Csuka Zoltán újságírók fordítottak magyarra. Jegyek elővetelben a Lipkovics-fele tőzsdében kaphatók.

— **Beszüntették a hadikárpótlások ki-fizetését.** A belügyminisztérium rendelkezésére utasította az adóhivatalokat, hogy a hadikárpótlási kötelezvények beváltását szüntessék be. A be nem váltott kötelezvényeket a rendelet szerint Beogradba kell küldeni a hadikárpótlási osztály igazgatóságának, amely dönteni fog a további eljárásról.

— **Riadalom a szombathelyi gyorsvonaton** Grieger nemzetgyűlési képviselő rosszullete miatt. Budapestről jelentik: Grieger Miklós plébános, nemzetgyűlési képviselő hétfőn este váratlanul rosszul lett a szombathely-budapesti gyorsvonaton. A vonat utasai között nagy riadalmat keltett a képviselő rosszullete. Gróf Mikos János szombathelyi püspök, aki véletlenül a vonaton utazott, meggyón-tatta és feloldozta pap-társát. Grieger nemsokára jobban lett, fuldoklási rohamai elmúltak, úgyhogy nem kellett kórházba szállítani, hanem budapesti lakásán ápolják.

— **Egyetemi hallgatók garázdálkodása Debrecenben.** Debrecenből jelentik: A Bika-szállóban mulatott tegnap éjszaka egy jogászokból és gazdaszokból álló társaság. Záróra után az uccán botrányosan viselkedtek, mire a posztoló rendőr figyelmeztette őket, hogy viselkedjenek csendesesen. A társaság egyik tagja, Rácz Sándor erre botrányosan rántotta a rendőr fejére vágott. A rendőrkardot rántotta, de a garázdálkodókat nem tudta megfékezni. Segítségért hívott és az egyetemi hallgatókat bekísérték a rendőrségre. A gazdaszok közül kettő, Tóth Pál és Rácz Sándor botrányosan részegek voltak. Lecsukták őket a pincefogdába, ahol mindent összetörtek, priccset, ajtókat, ablakokat, kályhát. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

— **Enyhítik az amerikai bevándorlási rendszabályokat.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államok kormánya a bevándorlási rendszabályok enyhítésének kérdésével foglalkozik. Egyelőre azt az enyhítést tervezik, hogy a kint élő család tagjai és rokonai könnyebben kaphassák meg a beutazási vízumot és ne számítsák bele őket a rendes kvótába.

— **A palicsi villamos csak a régi végállomásra közlekedik.** A szubotikai villanygyár igazgatósága közli, hogy szerdától kezdve ujab intézkedésig a palicsi villamos csak a régi végállomásig közlekedik. A strand-fürdőhöz vezető vonalon a közlekedés szünetelni fog.

— **Ulaint a Kuria is felmentette.** Budapestről jelentik: A Kuria hármasszámú büntetőtanácsa Magyar István kuriai tanácselnök elnöklésével tárgyalta az Ulain—Bobula—Szemere-féle bajor horogkeresztes puccs ügyét. A tárgyalás elejétől kezdve egészen az ítélet kihirdetéséig zárt volt. A zárt tárgyalás ítéletenkeltőkor ért véget, amikor is félórás tanácskozás után Magyar István kuriai tanácselnök kihirdette a kuria ítéletét, amelyben megerősíti a tábla által hozott felmentő ítéletet. Az ítélet indoklásában kimondja a Kuria, hogy büntetendő szövetség nem forog fenn. A Kuria meggyőződése az, hogy Ulainék szervezkedése híján volt a legfontosabb állami érdekek veszélyeztetésének. A királyi ítéletábla által valónak elismert cselekmény nem büntetendő.

— **Decemberben tartják meg Noviszadon a zsidó hitközségi választásokat.** Novisadról jelentik: A noviszadi zsidó hitközségi választásokat, amelyen három párt fog egymással küzdeni, decemberben tartják meg.

— **Új gimnáziumi igazgatók a Bácskában.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi minisztérium legújabb ukázával kinevezte Garics Jovánt a szubotikai gimnázium igazgatójává. A novivrbdsz gimnázium élére Vaszics Jovánt, a bács-petrováci gimnáziumba Polovina Nikolt neveztek ki igazgatóvá.

— **Felemelk a rokkantak illetményeit.** Beogradból jelentik: A király kívánságára a pénzügyminiszter bizottságot állított össze a rokkantaknak járó drágasági pótlékok felemeléséről szóló tervet kidolgozására. A tervet szerint, olyan mértékben fogják felemelni a rokkant-illetményeket, ahogyan a rokkant-törvény azokat tervbe vette. Az 1924—25. évi költségvetés felhatalmazást ad a kormánynak, hogy az új törvény meghozataláig rendeleti uton szabályozhatja a rokkantak drágasági pótlékát.

— **Masaryk leánya becsületsértésért bepörölt egy osztrák monarchista irót.** Bécsből jelentik: Legközelebb érdekes pör fogja foglalkoztatni a bécsi esküdtseket, mint sajtóbiróságot. A felperes dr. Masaryk Alice, a cseh köztársasági elnök leánya, a vádlott pedig egy Zimka Kornél nevű monarchista osztrák iró. A vád tárgya az, hogy Zimka gonyos versben csufolta ki a cseh néphimnusz, amelynek az osztrák Gotterhalte versütemét és dallamát adta a hatodik strofában s úgy énekl meg Masaryk Alicet, mint „fonnyadt, vénhedt, elnyűtt kintornát, amely egyre azt nyelkegi: To je nase Republik.”

— **Döblingben letartóztattak egy magyar orvost.** Londonból jelentik: Döblingben letartóztattak egy Sir Antal nevű magyar orvost. A letartóztított orvos az ellene emelt vád szerint Budapesten egy asszonyon halálos végű műtétet hajtott végre. Azal is vádolják, hogy tavaly nyáron egy Pázmány Julia nevű nőtől ékszeret sikkasztott el. Letartóztatása után bevallotta, hogy egy bécsi nő is halálos kimenetelű műtétet hajtott végre. Beszállították az országos törvénszék fogházába.

— **Orosz hetilap indul Novisádon.** Noviszadi jelentés szerint Pavics György szerkesztésében orosz nyelvű hetilap indul meg Novisádon.

— **A Zinovjev-lelél ügye az angol minisztertanács előtt.** Londonból jelentik: Az angol kormány szerdai minisztertanácsán fog dönteni a szovjetkormánynak a Zinovjev-lelélben adandó válaszról.

— **A Z. R. III. Szuboticán.** A »Z. R. III.« utjáról filmfelvétel készült, amely most kerül bemutatásra az európai mozgósínházakban. A szubotikai Litka-mozi szintén megszerezte a pompás filmet, amelynek kedden volt a sajtóbemutatója. Jugoszláviában Szuboticán mutatja be először a Zeppelin-filmjét, a Litka-mozi, amely csütörtöktől kezdve tüzi műsorra.

A szenátus megszavazta Caillaux és Malvy amnesztiáját

Poincaré kijelentette, hogy Malvy jó hazafi

Párisból jelentik: A szenátus keddi ülésén megszavazta *Caillaux* és *Malvy* amnesztiáját. *Caillaux* 166 szavazattal 104 ellenében, *Malvy* pedig 190 szavazattal 62 ellenében kapott kegyelmet.

A szavazás után több érdekes beszéd hangzott el. *Herriot* kijelentette, hogy ha valakinek a hazafisága felől nem volna feltétlen meggyőződve, nem szavazná meg annak a kegyelmet. *Caillaux* és *Malvy* esetében azonban feltétlen hiszi, hogy soha Franciaország ellen nem vétettek. *Cheroun* hangsúlyozta, hogy bár politikai ellenfele *Malvynak*, de tartozik ki-

jelenteni, hogy véleménye szerint *Malvyt* törvénytelenül itélték el. *Poincaré*, akire az ülés során többször céloztak, szintén szólásra jelentkezett és kijelentette, hogy *Malvy* annak idején maga kérte a bíróság elé állítását. Ő, mint köztársasági elnök egyáltalán nem befolyásolta a bíróság ítéletét, mert sohasem jutott tudomására olyan tény, amely kétséget támasztott volna *Malvy hazafisága* iránt.

A szenátus ülése rendkívül nyugodtan folyt le. A jobboldal a szavazás után nem tüntetett *Caillaux* ellen.

— **Maróczy angolai és amerikai körútja.** Londonból jelentik: Maróczy Géza Hastingsban sikerült szimultán-előadást tartott. A karácsonykor tartandó nagyszabású nemzetközi mesterversenyben szintén részt vesz. Jövő év elején félévi szimultán-körútra indul Amerikában s először Brooklynban vendégszerepel. A newyorki nemzetközi nagy mesterversenyben is biztosan indul.

— **Kinevezték a szubotocai munkásbiztosító igazgatóságának új munkástagjait.** A szociálpolitikai miniszter a szubotocai munkásbiztosító pénztár igazgatóságának tagjaul a munkások részéről Hirth Lipótot, Tarabos Lajost, Pintér Jánost, Kozma Gyulát, Oberovics Jánost és Kender Lukácsot nevezte ki. A rendelet kedden megérkezett a szubotocai pénztárhoz.

— **A topolai kisiparosok vizsgálják az iparengedélyeket.** Topoláról jelentik: Topolán most folyik a harmadosztályú kereseti adó kivétele, amelynek módjával a lakosság nagyrésze elégedetlen. Elsősorban a kisiparosok sérelmeznek, hogy aránytalanul magas adót rónak ki rájuk és azokra az iparosokra, akiknek tizenöt ezer dinár évi jövedelmük van, öt ezer dinár kereseti adót vetnek ki. A súlyos adóterhek miatt több kisiparos máris visszaadta iparengedélyét és lemondott mesterségének folytatásáról, az ipartestület pedig egységes akcióra készül, hogy az eddigi adókivételeket revízió alá vegyék.

— **Harangszentelés Titelem.** Vasárnap szentelték fel Titelem az evangélikus templom új harangját. Az avatási szertartást *Schindler* Márton sajkásszentiváni lelkész végezte *Klaar* Vilmos titeli lelkész segédletével.

— **Amerikai zsidó társaságok több millió dolláros kölcsönt adnak Palesztinának.** Newyorkból jelentik: Több zsidó társadalmi egyesület pénzügyi csoportot alakított és azt tervezi, hogy 3 millió dollár hitelt fog nyújtani a palesztinai ipari vállalatok és kereskedelem fejlesztésére.

— **Az „Elvált asszony” — Reiter Ilonkával.** A szubotocai Tipograph sportegyesület műkedvelő gárdája több heti próba után szombaton és vasárnap fogja előadni Fall Leó „Elvált asszony” című három felvonásos operettjét. Az egyesület vezetősége nagy súlyt helyezett a darab kiállítására is. A darab főszerepeit *Reiter* Ilonka hangversenyének és *Raczko* Ilonka alakítják. A darab többi szerepeit is elsőrangú műkedvelők játsszák. Jegyek mindkét előadásra Balázs J. Jenő uri divatüzletében válthatók, szombaton és vasárnap pedig délelőtt 10—12-ig, délután 3-tól fél 6-ig a színházi pénztárnál válthatók. A pénztár az előjegyzett jegyeket péntek délig tartja fenn. Az előadások iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Vizsgálat a szubotocai munkásbiztosító pénztárnál.** A zagrebi országos munkásbiztosító pénztár vizsgáló bizottságot küldött a szubotocai munkásbiztosító pénztárhoz az ügy- és vagyongazdálkodás felülvizsgálására. A bizottság, melynek elnöke Koracs Milan, tagjai dr. Ugarkovics Nikola és Priszter Lovro, kedden már megkezdte a revíziót, amely előreláthatóan egy hétig fog tartani.

— **Sikkasztó nagyváradi ügyvéd.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradi rendőrségre több feljelentést adtak be dr. Balázs Jenő nagyváradi ügyvéd ellen. A feljelentések sikkasztással és csalással vádolják dr. Balázst, mert ingatlan-átírási iratokat vett fel ügyfeleitől, azonban az összegeket magának tartotta meg s elszökött a város területéről. Az eltűnt fiatal ügyvéd lakásán a rendőrség házkutatást tartott. Dr. Balázs most Budapesten tartózkodik, egy ügyvéd rokonánál.

— **Leégett egy ház a bécsi Belvárosban.** Bécsből jelentik: Tegnap délután tűz ütött ki Bécs centrumában, a Porzellan-gasse 38-as számú házban. A tető gyulladt ki s olyan nagy lánggal égett, hogy az egész Belvárosban látható volt s rengeteg közönség csődült össze. Nagy erőfeszítéssel sikerült a szomszédos házakat megmenteni, estig pedig sikerült eloltani a tüzet.

— **Megkezdődtek a német-orosz kereskedelmi tárgyalások Moszkvában.** Moszkvából jelentik: Hétfőn kezdődtek meg a német-orosz kereskedelmi tárgyalások. A megnyitó beszédeket Krasszin népbiztos és Brockdorff-Ranzau gróf mondották.

— **Boszniában elfogtak egy vajdasági szélhámos asszonyt.** Sarajevóból jelentik: A bródi rendőrség néhány nappal ezelőtt elfogott egy Mainer Kitty nevű nőt, aki ellen a sarajevói és több vajdasági ügyészség már régebben körözölevelet bocsátott ki. Amikor egy detektív Bródból Sarajevóba kísérte, az asszony kiugrott a robogó vonatból és menekülni próbált. A detektív utána ugrott és sikerült a szőkevényt elfognia. A vonatból való kiugrásnál különösképpen egyikük sem sebesült meg és az asszonyt a következő vonattal elszállították Sarajevóba. Mainer Kittyt, aki csak magyarul beszél, nemrégiben egy szombori banktisztviselő is feljelentette, hogy az ő feleségének adja ki magát és számlájára nagyobb bevásárlásokat eszközölt. Ezenkívül számos csalást követett el Mariborban is. Az asszonynál leartóztatásakor harminc előkelő beogradi személyiség névjegyet találtak és azt hiszik, hogy a szélhámosnő ezeket is megkároította. Azzal is vádolják, hogy Magyarország számára kémkedett. A sarajevói rendőrség most folytatja a nyomozást Mainer Kitty bűnlajstromának összeállítására végett.

— **Jegyzői kinevezések.** Szentáról jelentik: A belügyminiszter Lázics Tosó volt csóka és Rakics Dusan volt martonosi jegyzőket visszahelyezte állásukba.

— **Ítélet a lengyel terrorszervezetek ügyében.** Varsóból jelentik: Azoknak a titkos terrorszervezeteknek tagjai ellen, akik az állami épületek ellen a merényletek egész sorát követték el vagy tervezték, véget értek a bírósági tárgyalások. A bíróság két vádlottat nyolc-nyolc évi súlyos börtönre, a többieket pedig egytől négy évig terjedő börtönbüntetésre ítélte.

— **A „Tul a nagy Krivánon” első délutáni előadása.** A Katholikus Legényegylet kitűnő műkedvelő gárdája november 23-án, vasárnap délután három órai kezdettel megismétli a „Tul a nagy Krivánon” nagyszerű előadását, este pedig táncmulatságot rendez.

— **A sztaribecsei Iparos Olvasókör műkedvelő estélye.** A sztaribecsei Iparos Olvasókör november 23-án, vasárnap este a beceji Central-szálloda nagytermében az elagott iparosok felsegélyezésére színelőadással egybekötött táncmulatságot rendez. Az estélyen »A moly«, »Fönök ur neje«, »Vonós-négyes« és »Csirkefogó gazember« című egyfelvonásos komédiák kerülnek színre. A sikeresnek ígérkező előadás iránt, melyen a legjobb beceji műkedvelők szerepelnek, már előre nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Öt havi börtön hitvesgyilkosságért.** Bécsből jelentik: Az esküdtsek hétfőn tárgyalta *Blank* Ferenc munkás bűnyűjét, aki ez év júliusában részegen leszúrta feleségét. A tárgyaláson a vádlott beismerte bűnét s azt hozta föl mentésül, hogy az asszony züllött volt. Az esküdtsek egyhangulag nem-mel feleltek erre a két első kérdésre, hogy gyilkosság esete forog-e fenn, vagy erős felindulásban elkövetett emberölés, arra a kérdésre azonban egyhangulag igen-nel válaszoltak, hogy beszámíthatatlanul ittas volt-e a vádlott a cselekmény elkövetésekor s így a verdikt alapján a törvényszék mindössze öt havi súlyos börtönre ítélte *Blank* Ferencet.

— **Botrányba fullt a beogradi Angolklub Shakespeare-estje.** Beogradból jelentik: Az Angol-jugoszláv klub hétfő este Shakespeare-estet hirdetett, amelyen a beogradi Uránia-mozgósínház termében Kovacevics Mihajlo drámai színész közreműködésével kellett volna megtartani. Az utolsó pillanatban azonban a helyiség tulajdonosai és a színész között anyagi differenciák támadtak, aminek következtében a nagyszabású összejűlt közönség a mozi előcsarnokában botrányos jelenetek tanuja lehetett. A veszekedés izzó hangulatban folyt le és a nézők az uzsorás *Shylock*-ra való sürű célzásokkal adtak kifejezést a tulajdonos eljárása feletti méltatlankodásuknak. Már tettelegességre került volna a sor, amikor három csendőr lépett közbe, akik *Farkics* mozt és *Kovacevics* színészt bekísérték a kerületi csendőrállomásra. A Shakespeare-est megtartását így bizonytalan időre elhalasztották.

— **Sportbál Novisadon.** December 6-án a noviszadi Juda Makkabi Sportklub műsoros táncmulatságot rendez a Sloboda-szálló nagytermében.

— **Revolvermerénylet egy komitációsvezér felesége ellen.** Szófiából jelentik: Küsztidil városban három ismeretlen ember revolvermerényletet követett el *Brlo* Jován híres komitációsvezér felesége ellen. Az asszony a helyszínen holtan rogyott össze. A gyilkosság a városzéli kut mellett történt, ahol az asszony éppen vizet merített. *Brlo* Jován komitációs csapataival gyakran betört a délszerbiai falvakba, ahol számtalan gyilkosságot, és fosztogatást követett el.

— **Katonaszőkevényből csendőrgyilkos.** Pécsről jelentik: Még 1917 decemberében történt, hogy *Kocsis* János katonaszőkevény Kiskunhalason az egyik tanyán lelőtte az üldözésére indult csendőrőrsparancsnokot. A honvédelmi törvényszék kötél általi halálra ítélte, ezt a büntetését azonban kegyelem után tizenhét évi fegyházra változtatták át. A forradalom alatt kiszabadult. A kommunizmus bukása után ismét elfogták és a szegedi honvédelmi törvényszék kerületi fegyházába zárták, ahonnan 1922 februárjában megszökött. Szökése után Romániába ment. Ez év májusában ismét visszajött Pécsre és itt mint közműves, álnéven munkába állott. A pécsi rendőrség nyomára jött *Kocsisnak* és tegnapelőtt elfogta. *Kocsis* beismerő vallomást tett, mire elszállították Szegedre a honvédelmi törvényszék kerületi fegyházába.

— **A noviszadi Juda Makkabi táncestélye.** Noviszadról jelentik: A Juda Makkabi sportegyesület december 6-án műsoros táncestélyt rendez, amelyen *Kravány* Koszta zágrebi tenorista is fellép.

— **Az örök női probléma.** Hogyan őrizzük meg szépségünket? Erre a kérdésre minden választ szívesen fogadnak a hölgyek, pedig kézenfekvő a helyes megoldás: fordítsunk nagy gondot a valóban higiénikus testápolásra. Modern nő állandó szobájából nem hiányozhat a »Lysoform«, mely állandóan tisztán és frissen tartja a testet. Fürdésnél, mosdásnál, a mindennapi intim toalettnél, sebek kezelésénél, sőt a lakás tisztántartásánál is elengedhetetlenül szükséges a Lysoform. Legjobb előnye a többi hasonló készítménnyel szemben az, hogy tökéletesen fertőtleníti és emellett teljesen ártalmatlan.

— **Sorsolás.** Lopedát és *Jovanović* szubotocai főeljárásitoknál vásárolt sorsjegyek közül kisorsoltattak november 17-én:

500.000 dinárt nyert: 49844.
6000 dinárt nyert: 26255.
2000 dinárt nyert: 19445.
600 dinárt nyert: 5514 15415 17918
97 20495 30995 4225 48058 49891 53274
58446 65242 77908 88815 96816 97044.

400 dinárt nyert: 4509 92 6766 7050
58 9301 13 64772 90 96 10894 15476 98
16372 17539 82 17901 70 19102 4 14 46 59
20453 70 6 22156 22910 24231 74 89
25508 36 6 26280 27023 31 28109 27 30
29904 66 89 94 30912 3276 34035 75 76
81 35437 36328 54 56 69 38531 38 41065
71 42203 43910 17 23 31 46909 47472
48004 52 54 49870 51219 67 53293 54145
61 83 51702 58 56314 37 69 82 58401 23
59521 52 60464 80 81 82 63636 73 64708
82 65272 95 67578 60 69898 70377 71065
72564 75620 21 76217 44 77925 60 71 74
78391 82005 22 28 71 83229 93 83508 62
86214 25 29 82 87914 88820 50 59 96
89410 18 33 94 147 95915 47 68 93 99
96813 27 34 98674 98.

— **O. II.** Ez a római számmal ellátott betű nem léghajót jelöl, mint a Z. III., hanem — légvárat. A magyar legítimisták, akik IV. Károly legidősebb fiát, Ottót, máris királyuknak tekintik, mint-hogy egy Ottó név szerepel már a magyar uralkodók névsorában, a tizenkét éves fiúcskát II. Ottónak nevezik. A legítimisták a budapesti Posch-féle vendéglőben szoktak találkozni, amelynek tulajdonosa mindegyiküknek külön poharat csináltatott »O. II.« felírással. Valamelyik lojális mágus elküldött egy ilyen poharat Lequietóba, az exiliumban élő uralkodó-családnak, amelynek nevében *Károlyi* József gróf a következő választ küldte: »Ő császári és királyi Fel-sége, a királyné, legkegyelmesebben megbízott, hogy ugy *Öfelsége* a király, mint a maga nevében a Felséges ur részére küldött emlékpohárért legfelsőbb köszönetünket tolmácsoljam. Öfelségeiket mélyen meghatotta a hiúságnak ez a jele és emlékeztetükbe vésni kegyeskednek úgy az adományozónak, mint családjának nevét és hiúságes érzelmeit s remélik, hogy Isten áldása lesz önökön. Tegnap, Károly napján, amikor a kis Károly Lajos királyi herceg névnapját ülték meg, adták át a poharat Öfelségének, aki azt felavatta. Ezuttal *tejeskávét* ivott belőle, de megjegyezni méltóztatott, hogy *később bort fog majd inni belőle* az adományozó egészségére.«

— A Vatikán visszautasította Románia konkordatum-javaslatát. Bukarestből jelentik: A román kormány, mint ismeretes, már régóta tárgyalásokat folytat a római Szentszékekkel, a romániai római és görög katolikus egyház helyzetének tisztázása érdekében. A kormánykörökből származó értesülések igyekeztek a titokban tartott tárgyalásokat a lehető legkedvezőbb színben feltüntetni, a kormányajtó állandóan olyan híreket terjesztett, hogy a Vatikán messzemenő engedelményekre hajlandó a katolikus hívők rovására. A hónapok óta húzódo tárgyalások ügyében végre megtörtént a döntés: a pápa a román kormány konkordatum-javaslatát visszautasította. Dolci bíboros, bukaresti apostoli nuncius megküldötte a külügyminiszternek a Vatikán jegyzékét, amely elutasítja a kormánynak Penescu vatikáni román követ által átnyújtott javaslatát. Diplomáciai forrásból eredő értesülés szerint a pápai jegyzék a visszautasítást azzal indokolja meg, hogy a román kormány által követelt feltételeket a cári Oroszországnak sem adta meg.

— Szabad zónák a pozsonyi kikötőben. Pozsonyból jelentik: A csehszlovák kormány a pozsonyi kikötő forgalmának és jelentőségének emelése céljából hajlandó szabad zónákat engedélyezni Jugoszlávia, Ausztria és Magyarország részére. Az erre irányuló tárgyalások legközelebb megindulnak az érdekképviseletek között.

— Lemondatták Castiglioni az Alpine Bank igazgatóját. Bécsből jelentik: Camillo Castiglioni lemondott az Alpine Montanengesellschaft igazgatóságának elnöki állásáról. Castiglioni bizalmi emberei, Neumann Gábor, aki ellen körözölevél van kiadva és Schweiger igazgató szintén kifognak lépni az igazgatóságból. A lépés nem egészen önként történik, hanem a legfontosabb részvényescsoport, a Stinnes-csoport követelte és vitte keresztül. Bár az elnöki állás igyélőre betöltetlen marad, úgy tudják, hogy Castiglioni utóda Kux Vilmos edlgi alelnök, a Niederösterreichische Escompte Gesellschaft igazgatója lesz.

A becskeréki kereskedelmi és iparkamara új tagjai. Becskerekről jelentik: A kamarai pótválasztásokon Vrsacról Száviics Gedeont, Plicin Jovant, Engler Lajost és Filipovics Pétert, Belackváról pedig Jankulov Zsivát választották be a kamara tagjai közé.

— Betörés. Becskerekről jelentik: Ismeretlen tettesek betörték Száviics Arnold déliblátóri földbirtokos lakására, ahonnan aranyértéktárgyakat, francia és svájci valutát vittek el mintegy száz ezer dinár értékben. A rendőrség megindította a nyomozást.

Roth Olga kozmetikai intézetében. Kr. Aleksandrova ulica 4. szám alatt, a Rossija Fonciére palotájában. félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlesztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szemlők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményü. kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő- és szemlőkencőcsök stb.

JUGOSLAVIJA
ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

BACSMEGYEI FŐTÉLEPEI:

NOVI SAD
Petra Zrinjskog 36
Telefon 55

SUBOTICA **SOMBOR**
Kr. Aleksandra 7. Trg V. Stepanovića
Telefon 303 Telefon 216

2357

KÖZGAZDASÁG

Konjunktura

A konjunktura — általános a panasz — megszűnt s már nem lehet keresni. Az emberek, kereskedők, iparosok, vállalatok mindig panaszkodtak, de olyan egyetemes, általános sirás talán még soha nem volt, mint mostanában. Pedig még mindig van konjunktura. Eltekintve a sár és a hócipő üzlettől, amelyben két nap óta nagy a forgalom, vannak még kereseti lehetőségek. Alábbiakban megpróbálunk néhány konjunktura üzletet összeállítani.

Konjunktura van például a **lelépési** üzletben. Lakáslelépési díjjal még mindig sok pénzt lehet keresni, noha január 1-én állítólag szabad lesz a lakásfelmondás. Ma azonban még olyan nagy a kereslet lakások után, hogy Szuboticán van egy ur, aki két szobás lakását háromszor adta el, háromszor vette fel a lelépési díjat s még mindig benne lakik a lakásában. Előreláthatólag benne is marad, mert azok, akik a lelépési díjat megfizették, legfeljebb becsukathatják a konjunktura e kihasználóját, de nem vehetik el a lakását. Üzlethelyiségekkel kevésbé lehet jó üzleteket csinálni, mint lakásokkal. Határozottan rossz van az üzlethelyiség lelépésekben. A szubotici Aleksandrova-uca egyik üzlethelyiségének tulajdonosa árulja az üzletét. Először 150.000 dinárt kért érte, két hét előtt százszázot, most 50.000-ért kínálja. Az üzleti pangást legjobban jellemzi, hogy ennyiért sem kap rá vevőt.

A másik nagy konjunktura: a **készpénz**. Akinek 100.000 dinár készpénze van, annak nem kell dolgoznia, a kamatokból egész jól megél. A törvényes kamat ugyan 8 százalék, de ez a kamattétel csak a holdban van s ott is csak állítólag. Ellenben tudunk egy vagyonos, ingatlanal rendelkező urhölgyről, aki egy vállalatához havi 10 százalékos kölcsönt vett föl. Ma van bank, aki ügynököket küld azokhoz, akikről sejtik, hogy pénzüik van s havi 2 százalékot ígér. A

havi 3 százalékos kamaton senki sem botránkozik már meg s bár a noviszadi Kis Vilmos-féle kosztüüzleten egy csomó ember elvérzett, az ugynevezett »privátpénz« üzlet virul s a havi 3 százalékos kamatot is fizeti az adósok legnagyobb része. A kamatot megfizetik, de mi lesz majd, ha egyszer a tőkét kéri.

Még mindig kitérő konjunktura van a **koncesszió-üzletekben**. A kormányváltás ebben az üzletágban határozottlendületet hozott. Pénzt lehet keresni például a **trafikengedély megszerzésével**. Az élelmesebb kijárók egy-egy ilyen engedéllyel háromszor keresnek. Pénzt kapnak attól, akinek megszerzik, aztán pénzt kapnak a konkurencstól, mert elvételük s végül állandóan és hosszú időn át pénzt kapnak, mert ígéri, hogy az elvett engedélyt visszaszerzik. Elvett trafikengedélyt még soha sem szereztek vissza. Nem ilyen kiadós az illetőségi, honpolgársági s egyéb bizonyítványok megszerzése, az **agrárügyek-re** pedig határozottan rossz tendencia jár. Mióta a földbirtokosoknál az az **üzans**, hogy csak akkor fizetnek, ha az igénybe vett földbirtokot felmenti és visszaadja a minisztérium, agrárügyeken sem lehet keresni. Földet sem kapott még senki vissza.

Határozott konjunkturális üzlet az **inkassálás**. Mióta az adósok a szokottnál rosszabbul fizetnek, állandóan szaporodnak azok az élelmesekek, akik megjelennek egy-egy nagyobb cégnél s a következő ajánlatot teszik: Önöknek tartozik X. Y. 100.000 dinárral. Ha elengednek a követelésükből 20.000 dinárt, én három nap alatt behajtom a pénzt. A legtöbb hitelező elengedi s a differencián az adós osztozik az inkassánszal.

Ezeket kívül csak talán **pióca**-ban van konjunktura. Állítólag a francia piac minden mennyiségű pióca felvesz. Ott nincs elég pióca, itt ha exportálnak is, elegendő marad.

H. M.

KINTORNA

Szubotici kereskedők panaszkodnak egymásnak.

— Rettenetes rosszul megy az üzletem, — mondja az egyik — ha sokáig így tartanak ezek az állapotok, beleőrülök a gondokba.

A másik mosolyog:

— En is így voltam idáig, de most radikálisan segitettem rajta.

— Hogyan?

— Szerződtem egy üzletvezetőt havi huszezer dinár fizetéssel és ennek fejében ő tartozik viselni helyettem a gondjaimat.

— Na és honnan veszed az üzletvezetőnek a havi huszezer dinárt?

A ravasz kereskedő diadalmasan mondja:

— Nem azért tartok egy drága üzletvezetőt, hogy még ilyesmin is én törjem a fejem. Ez igazán az ő gondja...

Az utcán egy feldult arcú nő rohan végig és megállítja az első szembejövő embert.

— Lenyeltem egy gombostűt. Tud nekem segíteni?

— Hogyne, — hangzik a válasz — tessék egy másik gombostűt.

Egy ismert vajdasági lótenyésztőt hónapok óta kinezott egy kupec, hogy adja el neki egyik versenylovát. Nem tudott élni tőle, minden nap háromszor fölkereste és akármint csinált, nem ment le a nyakáról.

Tegnapelőtt aztán jelentette a tréner, hogy a szóbanforgó versenylo váratlanul megdöglött. A lótenyésztő még ki se busulhatta magát károsodása fölött, amikor megint bejelentették neki az ügynököt, aki jött, folytatni a puhító munkát. A lótenyésztő nagyot gondolt:

— Tudja mit, — szól az ügynökhöz

— magáé a „Mirandolina“ ugy, ahogy van. Az ára százezer dinár.

Az ügynök, hogy a lótenyésztő meg ne gondolhassa a dolgot, irást kért az adásvételi üzletről, sőt nyomban lefizette a vételárat. Az eladó becsöngette inasát:

— Vezesse le Krausz urat az istállóba és adják oda neki a „Mirandoliná“-t.

Az ügynök elment, a lótenyésztő pedig pokoli élvezettel várta, hogy fog visszarohanni, hogy fog sirni, fenyegőzni, káromkodni. Elhatározta magában, hogy Krausz mestert jól meggyötri előbb, mielőtt visszaadja neki a százezer dinárt. Várt tíz percet, várt félórát, de az ügynök nem jött. Fölhívatta a trénerét.

— Ott volt az a Krausz? — kérdezte tőle.

— Igen.

— Na és mit szolt, amikor a „Mirandoliná“-t meglátta?

— Semmit.

A lótenyésztőt furdalta a kíváncsiság. Másnap találkozott az ügynökkel az uccán. A kupec nagyot köszönt és mintha mi sem történt volna, el akart menni mellette. A lótenyésztő megállította:

— Mi újság, Krausz ur?

— Semmi, nagyságos uram.

— Mit gondol, jó üzletet fog csinálni a „Mirandoliná“-val? — kérdezte tovább gyanulódva.

— Már csináltam is — hangzott a válasz.

A lótenyésztőnek leesett az álla:

— Hogyan?

— A nagyságos urtól elmentem egyenesen a lókupecék kávéházába, megmutattam az adásvételi szerződést és ki-sorsoltam a „Mirandoliná“-t tizenöt ember között. Mindenki fizetett a sorsjegyéért tízezer dinárt, összesen százötvenezret. A lovat a Möríc bácsi nyerte meg, őt félrehívtam, megmondtam neki, hogy a ló kampec és hogy ne csináljon botrányt, adtam neki huszezer dinárt. Maradt nekem harmincezer dinár tisztán.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai
1924. november 18.

Zürich 7.525.
Budapest deviza 1086—1092, valuta 1066—1087.

Berlin deviza 60.45—61.05 milliárd márka, valuta 60.30—60.70 milliárd márka.

Bécs deviza 1028—1032, valuta 1022—1028.

Prága deviza 49.25—49.75, valuta 49.10—49.60.

Trieszt 33.50.
Newyork 144 hétnyolcad

Zürich, november 18. Zárlat: Beograd 7.525, Budapest 0.00695, Berlin 123½, Bécs 0.0073, Prága 15.45, Varsó 100, Szófia 3.80, Bukarest 2.80, Milánó 22.40, Páris 27.20, Brüsszel 25, London 23.945, Newyork 5.1875.

Beograd november 18. Zárlat: Genf 13.27, London 317.70, Milánó 2.978, Newyork 68.875, Páris 3.6425, Prága 2.0575, Bécs 0.0970.

Noviszadi terménytőzsde, november 18. Csendes irányzat, mérsékelt forgalom. Buza 75—76 kg.-os decembéri 375 dinár, szerbiai 72 kg.-os 320 dinár. Zab 277.50 dinár, szerbiai 255 dinár. Tengeri 170—175 dinár, szerémi 180 dinár. Liszt 0-ás GG. 570 dinár, 6-os 380 dinár, 7-es 325 dinár, 8-as 250 dinár. Korpa 170 dinár.

Budapesti gabonátőzsde, november 18. A mai árutőzsdén az irányzat az utolsó napokhoz képest változatlan maradt, noha az amerikai piacokon a gabonáárak néhány centtel estek.

Buzát 460—465.000 koronás áron keresik. Rozs 415.000 korona.

A terménycikkek piacán csendes az üzlet. Mindössze zab iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés, kisebb tételeket Budapesten 400.000 koronával vesznek át. Tengeri állomáson 340—350.000 korona.

A lisztpiacon a márnok lisztárai változatlanok maradtak és a 8300 koronás nullásliszt bázison jegyezték.

Chikagói gabonátőzsde, november 18. Buza prompt 2. min. 154.125, Buza prompt 3. min. 153.5, Buza decemberre 153.625, Buza májusra 160.625, Buza júliusra 140.625, Tengeri prompt 2. min. 125.5, Tengeri decemberre 114, Tengeri májusra 119.375, Tengeri júliusra 120, Zab decemberre 53.5, Zab májusra 58.5, Zab júliusra 56.875, Rozs decemberre 136.875, Rozs májusra 138.375.

Newyorki gabonátőzsde, november 18. Buza őszi vörös 173.75, Buza őszi kemény 168.75, Tengeri 129, Liszt sp. w. cl. 700—750. Az irányzat buzánál állandó, tengerinél tartott.

Ha a régi ómaiak

egykoron Penkala-ceruzával írtak volna bizonyára kevesebb vér folyt volna a cirkuszarénán. A gladiator-viadalok helyett biztosan versenvirásokat rendeztek volna Penkala töltőirronnal. A Penkala-ceruzával írni ugyanis könnyűség, mert rugalmas mint a toll és hegyezése nem szorul. Bármely papírkereskedésben szívesen megmutatjuk Önnek az elegáns kivitelű Penkala töltőirronokat és a PENKALA aranytöltőtollakat.

Reményi fotostudióban az összes fényképezőgépek munkálatok 25% árengedményben készülnek.

NAGY PÉTER

Irla: Franz Dattner

Nem anekdóta ez a hatalmas cárról: Péter nem hord sem koronát sem szakállt. Az arca rózsás és kerek, a jogara meg: csörgő. Péter egy baby és udvari kocsijának rózsaszíntűek a függönyei.

Reformáló terveit egyáltalában nincsenek és keveset törődik az őt körülvevő világgal: csendesen fekszik fehér párnái között, megnyugodva, kibékülve, megelégedetten mosolyog fel a Napra vagy a mamára és egyetlen gondja hatalmas étvágyának enyhítése.

Mert nagy és böles ő. Pár napos felséges világrajötte óta már sokat tanult: komplikációk nem és az emberekre elvből nem gondol. Hiszen olyan nevétségesen unalmas a világ és olyan semmitmondóan üresek az emberek, hogy komolyan foglalkozni velük igazán nem éri meg a fáradságot. Ha egy unalmas arc föléje hajol, úgy méltóságának teljes tudatában udvariasan, de félre nem ismerhető iróniával fordítja felé ke- rek hátát.

Filozófus, aki már kezdetek kezdetétől fogva olyan okos, hogy nem is kell gondolkoznia. Nem is beszél, mert brutális nyelvünk hangjai gyűlöle- tesek előtte. Legfeljebb felemeli rózsás kezec- kéjét és piciny mutatójával megbökdösi kro- noszhomlokát, vagy élvezette de mégis meggyő- ződéssel néz fel a halványkék égbe, amelyen csi- nos felhők uszkálnak. Ez minden: egyéb kor- mányzati ténykedései az evés és alvás között oszlanak meg.

És be kell vallani van valami feltétlen vonz- erő ebben a bölcsészeti rendszerben. Péter már ifjúkorában — és ezt csak az Isten tudja — meg- ismerte a dolgok velejét. Világnézete majdnem tökéletes, és ha idősebb lesz, alha fog változtatni rajta, mert ezekben a sötét szemekben a lángész világa cikázik. Korát reformálni fogja, de más- ként, mint azt nagy névelődje tette. Nem látszik rajta, mintha különös súlyt helyezné arra, hogy híres ember legyen, vagy hogy róla mintázzák valamelyik operában a szentimentális főszereplőt. A kis Péter be fogja bizonyítani, hogy a világ megjavítása egyáltalán nem szükséges, az evés sokkal fontosabb, a gondolkodás pedig egyene- sen ártalmas.

És igazán van. Már a tekintete is igazolója meggyőződésének: mindenütt és mindenkinél osztatlan rokonszenvet ébreszt, amint örömteli jószág nevetéssel rakja kövér ökleit föl táplált hasacskaikjára.

Vajon nem cserélt volna-e vele a nagy csá- szár, bizonyára sok vesződséget és keserűséget megtakarított volna vele. Péter csöppet sem vér- mes, ilyen dolgok iránt nincs egyáltalában érze- ke — legfeljebb a malátacukorkák és tiszta pe- lenkák iránt.

A kis Péter a böles.

Ő a nagyobb Péter.

(Fordította: Gráber Antal.)

Az én kis szomszédom

Irla: Marcel Prévost

19... december 20.

... Tele vagyok a harmincesztendő lány rezignált filozofiájával és mégis, valahogy úgy látom, hogy ez a világ még sem a lehetséges vilá- gok legjobbjika.

Mindenekelőtt: hideg van, nyolc fokkal alatta, amint szomszédom, ez a huszonhétéves fiú a maga szörnyű, iskolai tolvainyelvvel kevert gascon kiejtésével mondaná. Hideg van — és nincs munka! Az angol-szások érthetetlen módon nem akarják megtanulni Voltaire nyelvét ebben az év- ben, a franciák pedig a svájci bonne-októl már öt- éves korukban megtanulnak angolul.

Megélhetésem eszközeit e pillanatban egy mon- tevideói hölgy szolgáltatja, akiben azonban semmi hajlandóság sincs a tanulásra. Nem is akar folyé- konyan franciául beszélni s megelégszik, ha né- hány mondatot lefordítok neki, mint például: »Ön- nek igazán szép kék szeme és csinos szőke szakál- la van!«

Hallom, amint kis szomszédom, Jean Ducasse hazajön a bányászati főiskolából. Köhög a sze- gény fiú és szídiá Párist, az éghajlatot, mindent! A leckét itt tanulta az én kályhám mellett. Szeret mesélni: utánozza a tanárait és diákcsí- nyekkel traktál.

Bizonyára mingyárt kopogni fog. Egy kicsit rendbeszedem a hajamat és bluzt váltok. Egy ilyen öreg tanítónő, mint én, még megijeszthetné a gye- reket!

19... december 22.

A montevideói hölgyet is elvesztettem. Egy ur szöktette meg, — mondotta a gazdasszonyom — »a becsületrend tisztje« volt. Tizenyolc frankkal tar- tozott! Nagyon hiányzik nekem ez a pénz; kará- csonyra egy nyakkendőöt vásároltam kis szomszéd- omnak, aki nem tud öltözködni.

Jean Ducasse még mindig köhög. Kopogtatás nélkül nyitott be hozzám és diadalmasan kiáltotta be az ajtónyíláson:

— A teremtsit! Megint kettővel esett a dísznő!...

A »dísznő« a hőmérőnek szólt.

Ma különben egész nap ki akarta csikarni belő- lem a montevideói hölgy címét! És komédiáztunk egymással, mint két gyermek. Ő még az, de én?...

19... december 23.

Ma veszekedtem Jean Ducasse-szal a karácsonyi ünnepek miatt. Nekem a karácsony többet jelent, mint az újév vagy akár a husvét is, de Jean közöm- bös és nem törődik vele. Azt mondja, hogy sohasem tette gyermekkorában cipőit a kandallóba. Szeret- tem volna rábírni, hogy most ez egyszer tegye meg: a nyakkendőre gondoltam... Jean azonban felháborodva utasította vissza ezt a »babonát«...

A babonának ez a megvetése különben nem aka- dályozza meg őt abban, hogy naphosszat ne álmo- dozzék. Sokat beszél valami vidéki nagynéniről, aki nagyon gazdag, »harminc-nyegyeven ezer frankja van és földje«.

— Ha majd végeztem a világesavargással, el- jövök magához Hortense s a Rue Git-le-Coeur-ből egyszerűen feleségül veszem!

Körüljárta a szobát és meg akart ölelni. Ha- ragudjam rá?

19... december 25.

Mennyi minden történt tegnapelőtt óta! Jean a 23-ról 24-ére virradó éjszakán későn ment haza. Hallottam, hogy köhög, nagyon köhög. Nyugtalan lettem s benyitottam hozzá, a szegény fiú arca izzott a láztól.

— Oh, Hortense kisasszony, — nyöszörögte — megöl ez a maguk Párisa. Hívjon orvost, kedves jó Hortense...

Két napig ápoltam őt, végre úgy, ahogy lábra- állt s együtt vacsoráztunk. Annyi boldogságot be- szélt ezen az estén, hogy éjszaka alig tudtam elaludni.

Világos nappal volt, mikor bekopogtatott.

— Mi baj Jean? — riadtam fel.

— Itt a jegyző levele! Szegény nagynéni meghalt...

— Várjon rögtön jövök!

A jegyző levele csak három ezer frankról tett em- litést a nagyvevener helyett, s a föld is meg volt ter- helve. Nos — mondotta Jean — hát nem utazom a házasságunk előtt Monte-Carlóba és Ostenedbe... Hortense, tüstént egybekelünk!

— Jean, öregebb vagyok magánál négy esz- tendővel!

— Hát aztán! Hányan vannak nálunk, akik tíz évvel fiatalabbak, mint a feleségük! És maga ápolt, habusgatott engem, ha nemet mond, itt e helyt be- teg leszek megint!

... Ez a fiú talán meg fog csalni, ezer gondot okoz, de én szeretni fogom, hiszen már most is sze- retem! Igent mondtam.

— Mit találtál a cipődben? — incselkedett Jean.

— Férjet találtam benne, te csacsi — és ezzel át- öleltem az én nagy gyermekemet.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik feljuttattak édesapánk el- hunyta alkalmával részvételükkel fájdalomukat eny- híteni igyekeztek, ezúton mondunk halás köszönetet.

Dundjerski István.

EJ BE GYÖNYÖRÜ

a BUNDÁJAI

HOL KÉSZÜLT?

Még mindig nem tudja, hogy

NÁVAY és KOPILOVICS-nál ZOMBORSZKI PUT 2 SZÁM

készülnek a legszebb szőrmédógok?

Raktáron tartanak dus váldsztékban mindenféle szőrmearut. Elvállainak minden e szakmába vágó munkát úgy nőnek mint férfiaknak a legutányos. bb arban. 7101

Od kr. sudskog izvršitelja Aleksandra Djurkovića u Novoj-Kanjiži

Izvrš. br. 180/1924.

Ponovi oglas dražbe.

Potpisani kr. sudski izvršitelj ovim oglasava, da je na osnovu rešenja N.-Kanjiškog kr. sreskog suda br. 2378/923. u korist po Dr. Mihajlo Bodnar advokata iz N.-Kanjiče zastupljenog Djord. Ardielen ovrhovoditelji — proli Ivan Farkas iz N. Kanjiče ovršenika rad 1200 Dinara i pripadajući odredjene ovrho zaplijenute pokretnine u vrednosti 75000 Din. na osnovu rešenja novokanjiškog kr. sreskog suda br. Gn. 1583/924. dalji postupak je u redio, dražba u korist ovrhovoditelja, na licu mesta, to jest u opštini Krsiuru kod kuće ovršenika rok: 2-og decembra pre podne 10 sati t. g. kojom priikom će du se zaplijenute pokretnine kao: 1/4 deo vrsače stroje po §§. 107. i 108. god. najvećoj ponudi za gotov novac eventualno ispod vrednosti na javnoj dražbi prodati.

Nova-Kanjiža, dne 11. novembra 1924. god.

Aleksandar Djurković kr. sudski izvršitelj.

8842

KÖNYV- UJDONSÁGOK

Ignotus: Olvasás közben	— — —	Din. 28
Marx és Engels levelei	— — —	" 28
O mai: Mi okozta	— — —	" 12
Kropotkin: A francia forradalom I-II.	— — —	" 60
Dostojewski: A főinquisitor	— — —	" 5
Gogolj: Egy ördög emfőlkiratal	— — —	" 70
Lesbos	— — —	" 80
Prechno: Heterák	— — —	" 80
Prechno: Heterák, színes	— — —	" 120
illustrációkkal	— — —	" 15
Gábor: Halottak arcai	— — —	" 16
Kacér: Zsuzsanna	— — —	" 12
Tengeri éj	— — —	" 16
Baria: Molt	— — —	" 28
Sinclair: Jimmi	— — —	" 16
Gábor: Az én hazám	— — —	" 16
Boelsche: A jövő embere	— — —	" 16
Szabó: Tars dalmi problémák	— — —	" 80
Ovidius: A szerelem	— — —	" 80
Marx: A föld I-II.	— — —	" 8
Gorkij: A kis polgár	— — —	" 8
Tagore: Nacionaizmus	— — —	" 8
Déry: Kéthangu kísértés	— — —	" 80
Erotika-Mundi	— — —	" 60
Longus: Daphnis	— — —	" 60
Szép: Szegény grófnővel álmodott	— — —	" 5
Barna könyv 5 féle	— — —	" 80
Eöhm: Két forradalom tüzeben	— — —	" 12
Tuan-Fian-Csong	— — —	" 16
Perutz: 9 és 9 között	— — —	" 16
Bolomine: Szenvedések	— — —	" 16
Szende: Uj október	— — —	" 16
Nagy: Fergeteg	— — —	" 16
Naday: Krisztina sorsa	— — —	" 16
Höllös: Tuberkulózis	— — —	" 16

VIG. ZSIG. SÁNDOR könyv- és zeneműkereskedés SUBOTICA

8378

AJÁNLOK

kereskedőknek és viszontárusítóknak mindennemű

DÉLIGYÜMÖLCSÖT

és olasz terményeket, közvetlen behozatal ugymint, friss

marón, citrom, datolya, kaliforniai-szilva, madaga, mazsola, füge füzéres, kosaras és csemege füge. Mindennemű déligyümölcs állandó raktára

WEISZ JÓZSEF NAGYKERESKEDŐ

Subotica, Rudićeva ulica br. 1.

7802

ALAPOS, KIMERÍTŐ, PONTOS és GYORS INFORMÁCIOT

az ország bármely részéből jutányosan nyújt kereskedőkről és iparosokról

RADIO REKLAM JUGOSLAVIJA

SUBOTICA, Vilsonova ul. 14. TELEFON 11

Kérjen ajánlatot!

Kérjen próbainformációt!

Uj háló-, ebédő butorok
~~30%~~
 árleszállítással eladók.
HOCK ASZTALOS PALICS.
 8807 Bővebbet a gyógyszerárban.

"VASKO"
 kereskedelmi és bizományi iroda
 Városi bérpalota **Subotica** Városi bérpalota
 Közvet, vesz és elad bel- és külföldi ingó és ingatlan vagyontárgyakat
 Elvállal mindenféle kereskedelmi, gyári, iparvállalati és részvénytársasági könyvek vezetését, ellenőrzését, felülvizsgálását, lezárását, leltár és mérleg készítését
 Elfogad a biztosítás minden áztatva kiterjedő biztosításokat
 Átvesz kereskedelmi, pénzügyi, ipari és egyéb vállalatok képviselői és ügynökei
 Érvényesít bel- és külföldi követeléseket és azoknak perenkívül vagy peres behajtásáról gondoskodik
 Ad pontos és megbízható információkat a helyi piacra vonatkozólag
 Foglalkozik a fizetésektelen cégek kiegészése körüli összes munkálatokkal

TRAFIKANT GÁBOR
 ELŐNYAJÁNLATA
 Telefon 4-65. **SUBOTICA** Telefon 4-65
 a „ZORKA”
 Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviseletében
 Sósav, Kénsav, Accumulatorsav
 Rézgalic, Vasgalic, Glauber só,
 Calcionalt Sulfát
 6192
 a „SHELL-COMPANIE” képviseletében:
 „SHELL” gépolaj
 „SHELL” hengerolaj,
 „SHELL” padlóolaj,
 „SHELL” nyersolaj (motorolaj)
 „SHELL” benzín
 „SHELL” petroleum.

226 **WEISZ JENŐ**
 kefégyára
 Subotica, Telefonsz. 188.
 AJÁNLJA
 KITUNÓ MINŐSÉGŰ VERSENYEN KÍVÜLI KEFE,
 ECSET, SEPRŐ, MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

OLCSÓ KÖNYVELADÁS
 raktáron levő összes ZENEMŰVEK ÉS LEPIRODALMI KÖNYVEK
 nagy árengedményre december hó 15-éig
HEUMANN MÓR könyv- és zeneműkereskedésében.
 SUBOTICA, JELACÉVA UL. 1. 6062

Weitzenfeld és Társa
 Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon 190 sz.
 Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
 Tel.: Sentai put.
 MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM
 BUTORHUZATOK
 PATENT ROLETTA RUDAK
 AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TÜZOLTÓ- és KERT-
 TÖMLŐKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAP-
 JU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT,
 MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
 BÓL és LENBÓL, MINDENMŰ HÁZIVÁSZ-
 NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT
PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

Vadonatuj
már ványmosdó
 kiállítási darab, olcsón eladó
 Cim a kiadói atalban. 8582

LOKOMOBILOK 16-600 HP
 KÖLCSÖNKÉPEN IS
 WOLF-LANZ ut vagy teljesen átjavítva, kipróbálva gyári jótállással és szereléssel
 Nyersolaj—Diesel—Szívó motorok
BRAČA FISCHER D. D. ZAGREB
 Pannóvéc 1/B. — Tekintse meg nagy raktárunkat.
 Vezérképviselő a Vojvodina részére.
Gruber Ferenc mérnök-igazgató Novisad
 Jovana Subotića 9. — Postafiók 69. 6282

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 EZELŐTT
SKODA-MŰVEK PILSENEN
 ZAGREB, MARTIĆEVA ULICA 15/IV. TELEFON 20—50.
SZÁLLIT: „LIBELLA” TEJSZEPARÁTOROKAT 45-400 liter űrtar-
 talommal kézi- és erőhajtásra. BÖDÖNÖKET tejszálli-
 tásra, minden fajtát és nagyságot SKODA-SENTI-
 NELEKET szén- és koksztüzelésű.
NYOMDA
GEPEKET
 „ZORA és NORMA”
SATUKAT
SAJTOLT ANYÁS
KULCSOKAT
 Azonnali szállítás zagrebi raktárunkról.
 Tejszeparátor és bödön-
 képviselő kerestetnek.
 Ajánlatok és prospektusok díjmentesen!

Személyszállítás Split hazai kikötőből
„COSULICH LINE”
 Vezérképviselő SHS részére:
J. G. DRAŠKOVIĆ
 ZAGREB, Cesta „B” broj 3.
 TELEFON: 24—98.
 Fenti vezérképviselő tudatja mindazokkal, akik Délamerikába (Rio de Janeiro, Santos, Buenos Aires) készülnek, hogy nagy óceánjáró gőzöse, a
„BELVEDERE”
 ez év december 4-én indul Split kikötőből (Dalmácia).
 A Belvedere gőzhajó modern berendezésű, létesavaros és naftával fűtött. A III. osztályú ut sokra nézve fontos, hogy ezen hajón a III. osztály helyiségei ki vannak javítva és a fedélközönség részére is vannak kabinok. Minden osztálynak modernül berendezett étkező szalonja, női szalonja és dohányzója van. A III. osztályú utaknak rendelkezésükre áll az egész hajó, mert I. és II. osztályú utasokat nem szállít.
 Minden utas tudhatja, mily fontos az, hogy hazai kikötőben szállhat hajóra miáltal meg van kímélve attól, hogy napokon át tartó kínos és kényelmetlen utazással kelljen idegen államokon keresztül a kikötőig eljutnia. Az utasok a hajón anyanyelvükön értekezhetnek.
 A helyek biztosítása végett és bővebb felvilágosításért forduljanak a
„COSULICH LINE” vezérképviselőéhez **J. G. DRAŠKOVIĆ**
 Zagreb, Cesta „B” broj 3. Telefon 24—98. vagy a fiókokhoz: Beograd, Bal-
 kanska ul. 25. Ljubljana, Kolodvorska ul. 30. Vel.-Bečkerek, Kralja Petra
 trg. 4. vagy az ügynökséghez: Sušak, Karolinska česta 161. Sibenik, Josip
 Jadrónja. Split, Franja Kukuljić, Dioklecianova obala 2. Gruž, Ivo Lovrićević
 Meković, Nikica Carević. 8845

**SZIVÓGÁZ-
 GENERÁTOROKAT**
 10—50 HP-ig
**RESERVOÁROK és
 VASKONSTRUKCIÓK**
 ÉPÍTÉSÉT VÁLLALJA
Osijeki Vasöntőde és Gépgyár R. T.
 Osiječka Ljevaonica Željeza i Tvrnica
 Strojeva D. D., Osijek
 Vezérképviselő a Vojvodina részére
Mavro Heinrich Novisad
 Šafarikova ulica 13. Telefonszám 416. 8245

Elsőrendű szlovén és beremendi
M É S Z
 legjobb minőségű száraz
RETORTA FASZÉN
 beočini portland
C E M E N T
 vagonféltelben és kicsiny
RÉVAT ADOLF
 Subotica, Csirkepiacz
 Telefon 551.
 Faszén csomagolva is kapható

ÉKSZEREK és ÓRÁK
 leszállított áron kaphatók
Á D Á M
 ékszerésznél
 Rudićeva ul. 6. Sugar ház. 7950

SATIN garnitúrák plüsesel
 Készít:
GARDIO
 vállalat, Sombor 8115

Világlexikon
 megrendelésre
150 dinárért
„KURIR”
 könyvkiadónál Subotican 8625

Gradska Kafana Városi Kávéház
 minden napon csütörtök és vasárnap
5 órai tea
BEER JENŐ
 szalonzenekarának közreműködésével.

Schlager Henrik
 speciális bórindó és bórárúzet
 Subotica,
 Aleksandrova ulica 1. sz.
 Allandó nagy raktár!
 Olcsó árak! 7759

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Hétfőtől—szerdáig

Lia Mara, Alfonz Freiland
ezidei pompás újdonsága

DASY

egy előkelő urleány
története 6 felvonásban

Előkészületben: **Königsmark**
A királyasszony szerepe
Pierre Benoit világhírű
regénye után

Mesés Paramount
attrakció

Szerelem és bűn

dramai attrakció
6 felvonásban

Főszereplő:
BETTY COMPSON

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Állatkéresők az apróhirdetési díj felét fizetik.
Előfizetési díj havonta 45 din., negyedévre 135 din.
Kérdezőkódokhoz szabályos melléklendő.

KÜLÖNFÉLE

Hárs, akácfák, vadsemete-
kék, karácsonyfák, gyümölcsfa,
fenyő és gyök-szőlő-oltványok, őszi ül-
tetésre eladók Bodor ker-
tésznél Ada (Bačka). 8830

Könyörgés. Nemesszivi
emberekhez könyörgő né-
mi segítségével egy nyo-
morgó család, amely a legnagyobb nél-
külözések közt megv. ne-
ki a télnek. Címe: Feld-
mann Izsó, Voinovićev
266. szám. 8832

Jó házikoszt kapható, ha-
vi abonensek 600, 500 és
300 dinárért elfogadtat-
nak. Baruna Trenka 4.
4. (Regi széna-tér) 8797

Teljes ellátás fiatal há-
zaspárt vagy két urat el-
vállalok. Cim a kiadóban. 8758

Szén kemencéjére prima
minőségű kapható Save
Tekelt utca (volt Ha-
lasi-ut) 23. Löwinger fa-
telepén. 8833

Világos topolyfűző és
egy bicikli későn eladó.
Cim: Kráka, Muksi-telep
40. 8837

Eladnám vagy elvétel-
nem Szeged. Zsákmány-u.
52. szám egy emeletes
tizenkét éves házamat in-
gostlávai ingatlanért.
Készpénzben 250 ezer di-
nárért. Kanronai István
Dárda. 8838

Jó állapotban levő férfi-
ruhák és cipők eladók.
Ugyanott egy pincehelyi-
ség raktárnak vagy mű-
helynek kiadó. Megtekin-
thető Pale Dobanovački
ul. 7. reggel 9 óráig. 8834

LEVELEZÉS

Merkur. Vasárnap félöt-
kor várjon. A lakása előtt
elsétalok. Gyűlök a vi-
szontlátásnak. 8837

FOGLALKOZÁS

Intelligens fiatal ember több
évi praxissal jobb helyre
soffóri állást keres. Cim a
kiadóban. 8523

Ügyes kiszolgálókat ki
szerbiül is beszed. Jó fizet-
tással, rövidtárs alkalmához
kerestetik. 8783

Megbízható, ügyes bank-
szolga felvétetik a Subo-
ticai Öregélyző Szövet-
kezethez. 8785

Kiszolgálókat felvétel-
Krécsi könyvkereskedése. 8820

Netelönök, hozsolónök és
asszurozónök kerestetik.
Cim a kiadóban. 8744

Szakácsnő alkalmi vacso-
rák főzését, valamint torták,
sütemények, parfált
stb. készítését elvállalja.
Cime: Paia Kutundiceva
ulica 44. 8714

Jegyzők, tanítók fényes
mellékkeresetre tehetnek
szert fáradság és befektet-
és nélkül. Részletes fel-
világosítás ad Novisad.
nostafiók 144. 8554

Órásszéd. ki összes
szerszámmal rendelkezik
állást keres. Cim a kiadó-
ban. 8832

Perfekt szakácsnőt keres-
sek két tagú családnak ré-
szére. Cim a kiadóban. 8841

VÉTEL-ELADÁS

Jóforgalmu vendéglő olcsó
eladó. Cim a kiadóban.

Antik butort, régi fest-
ményt és metszeteket ke-
resek megvételre. Szives
ajánlatokat kérek Sóváry
Zoltán úrnőnek Subotica,
Trenkova ulica 5 címre. 8778

Eladó egészben vagy
részben, darabonként is,
komplett kéziüzemi gyer-
tyavágyar. Ingatlanos áron.
Bővebbet dr. Szántó Mik-
lósnál, Sombor. 8770

Gyapuzereberező- és fo-
nógép minden hozzátar-
tozó szerelvéssel és jár-
gánnal együtt sültösen
olcsón eladó. Artúr János
vendéglős, Feketi. 8786

Nagyobb háti közseg-
ben egy jóforgalmu rőfös-
üzlet más vállalkozás
miatt eladó. Cim a kiadó-
ban. 8769

Eladó egy darab 33 HP
220 voltos villamos motor.
Egy darab 10 voltos 40
ampéros A. I. G. dinamó,
kapcsolótáblával. Ham-
burger gépműhely, Subo-
tica. 8674

Tűzfifa aprítóbalta egy és
kétlaru eladó. Ulrich
Festvérek vaskereskedők
Subotica. 8835

„STYRIA“ KÖTŐGÉPEK

minden nagyságban és úgy a hozzávaló részek
és tűk minden mennyiségben nagyban és kicsinyben
legjutányosabb ár mellett kaphatók

FORGÁCS BENŐ-nél NOVISAD

Pašičeva ulica 22.

a grazi „Styria“ kötőgépgyár vezérképviselője.

25—50 m/m vastag, gyökeres

akácfákat

vagontételekben keresek.

Cim a kiadóban. 8648

TÁRS KERESTETIK

egy ismert, jól bevezetett vajdasági PAPIR-
ZACSKÓGYÁR által a gyár megnagyobbítása
céljából.

Szükséges tőke: 250—300.000 dinár. Személyes
közreműködés nagyon kívánatos, de nem feltétel.
Szakképzettség nem szükséges.

Ajánlatok kettős borítékban „Konkurrencia nél-
kül“ jelleggel Interreklam D. D. hirdetőiroda
Subotica, Voinovićeva ulica 7. küldendők. 8847

RÖVID és HOSSZU

SZŐRME- BUNDÁK

4500 dinártól

a legfinomabb kivitelben.
Olcsóbb mint a szövetcabát

GOLDSTEIN

szőrmeáruházában Subotica
(Huspiac)

Allandó nagy raktár mindennemű szőrmeáruk-
ban a leggyorsabbtól a legfinomabbig. 8837

„LUCERNA JURIS“

BEOGRAD, Kolarčeva 7. lépcső, I. em.

8577

Külön jogi osztály vezetője:
St. K. JANKOVITS ügyvéd j.

A következő ügyekben eljár: nyugdíjak folyósítása,
opció és reopció ügyekben, mindennemű eljárások
minisztériumoknál, továbbá a beogradi bíróságok
és adminisztratív hatóságoknál, vám- és illeték
ügyekben mérsékelt honorárium mellett.

Hintalovat, szervirozó tálcákat, MINDENMEMÜ JÁTÉKARUT

eredeti legolcsóbb gyári áron vásárolhat

BRAČA ŠPITZER

játékarugyár Aleksandrova ulicán, a
Steln i Drug üzletben levő árusítóhelyén.

Ugyanott en gros eladás!

KISS ZÁLOGINTEZETE

mindenféle értéktárgyakra
kölcsönt ad. Zálogból visz-
számardt cirka 500 méter
sötétszürke finom gyapju-
szövet, szállítást V. férfi,
női ruhák és felkötőknek
való. Ékszerek, ruhák, ka-
bátok, fémernemek és min-
den más tárgyak állandóan
olcsón eladotnak, Subotica
I. kör. Bogovićeva (Kinižsi)
ul. 12. 2. 5697

Jóforgalmu hentes- és
mészárosüzlet hasznóbér-
be kiadó. Cim: Nvári
mészáros, Horgos. Ugyan-
ott egy szegéd felvétetik. 8823

Eladó özv. Mészáros Gyu-
lánénál géplakatos- és
kovácsműhely-berendezés,
mely áll: 72 ülő, egy
szarvasülő, 3 satu, 1
nagy amerikai furógép, 1
kis esztlega, 1 táboritűz,
1 fűv. 1 nagy plévágó,
quiltvágó, nagy- és kis-
talapácsok és még sok
aró szerszámot 35.000
dinárért. Apatin, Siffas
481. 8819

Udvari helyiség gőzfűrdő
utcaiban kiadó. Bővebbet
Földes ruházletben.

Két fiatalember jobb ház-
nál teljes elhatást, vagy
lakást kaphat. Cim a ki-
adóban. 8856

Két különbeíratu butoro-
zott szoba két fiatalember
részére december
1-ére kiadó. Bővebbet
„Interreklam“ d. d., Voi-
novićeva 7. 8846

Tatai darabos és brakt-
szén szobafűtő- és szalon-
fűtő raktárról állandóan
kapható. Eisler és Sipos,
Subotica. Telefon 58.

Keresek jóforgalmu vendég-
lőt vagy szállóját bér-
lehet bárhol az S. H. S.
területen iccsenek is elmen-
nek ovadnak. Cim Lojzia
Katonai pincér Subotica
Sokolska ul. 16. a vendég-
lőben. 8752

SEPRONYÉL kemény- és
puhafából minden méret-
ben és színben. Csak
nagyban Schiller Mihály-
nál, Nova-Kaniža. 8169

Különbeíratu esinosan
butorozott szoba beltéren
azonnal kiadó. Bővebbet
a kiadóban. 8851

Ékszerek, jegygyűrűk,
arany és ezüst karórák,
nikkel zsebrák, ezüst
cigarettaszettencék és disz-
tárgyak legolcsóbban kap-
hatók Szende ékszerész-
nél Subotica, Aleksandro-
va ulica. 8849

Hizásnál, kövérségnél Fus-
cin-tabletták teljesen ártal-
matlanok és étrendi vál-
toztatás nélkül is biztosan
hatnak. Nem mirigy és
nem hashajtó. Kimerítő
leírás ingyen. Blum (Illés)
gyógyszertár, főpostával
szemben. 5463

Miért olv feltűnő szép az
arcod? Ez ittok. Csak
Mittler kozmetikai intéze-
tében tudhatod meg. 8808

1 vagon ittlévő

1-a stájer asztali alma

(Canada, Ananas, Bohn, Maschantzker) ládákba
csomagolva eladó.

Értekezni lehet a maribori tulajdonossal

MLAKER, SENČANSKI PUT 1.

Megvételre keresek a beltér közelében
levő

5-6 szobás lakóházat

azonnal beköltözhető lakással.

Cim a kiadóhivatalban.

TÜZIFA és FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra
vagontételben és hajórakományként
prima egészséges bükk, gyertyán, vegyes-
hasáb és dorongfát, továbbá száraz vil-
lázott faszenet a LEGOLCSÓBB napi
árak mellett.

„DANICA“

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

Raktáron: keramittégla és lapok, fajence-
lapok és mindennemű gipszárú

Uj Beton gipsz padlóburkolat! ÁRPÁDFY JENŐ PAJE DOBANOVAČKOG 5.